

2. Verlenging

Het Akkoord voorziet dat het kan worden verlengd vanaf 1 juli 2020 tot het einde van elke maand indien beide bevoegde autoriteiten zulks schriftelijk overeenkomen ten minste één week voor de aanvang van de maand.

Het Akkoord voorziet dat zij unilateraal door elke bevoegde autoriteit kan worden beëindigd door daarvan kennis te geven aan de andere bevoegde autoriteit. Deze kennisgeving dient te gebeuren ten laatste één week voor de aanvang van de betreffende kalendermaand. In dat geval zal de het Akkoord ophouden van toepassing te zijn vanaf de 1ste dag van de betreffende kalendermaand.

Op 19 juni 2020 hebben de bevoegde autoriteiten van Luxemburg en België een eerste akkoord gesloten dat het Akkoord verlengt tot 31 augustus 2020.

In deze context komen de bevoegde autoriteiten van Luxemburg en België overeen de toepassing van het Akkoord een tweede keer te verlengen tot 31 december 2020.

3. Bekendmaking

Dit verlengingsakkoord zal worden gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*.

Overeengekomen door de ondergetekende bevoegde autoriteiten op 24 augustus 2020:

Voor de bevoegde autoriteit van België :

Piet De Vos,

Adviseur-generaal FOD Financiën, België

Voor de bevoegde autoriteit van Luxemburg :

Pascale Toussing,

Directeur van de belastingen, Luxemburg

2. Prorogation

L'Accord prévoit qu'il peut être prorogé à partir du 1er juillet 2020 jusqu'à la fin de chaque mois si les deux autorités compétentes en conviennent par écrit au moins une semaine avant le début du mois.

L'Accord prévoit qu'il peut être résilié unilatéralement par chacune des autorités compétentes par une notification à l'autre autorité compétente. Cette notification doit se faire au moins une semaine avant le début du mois civil concerné. Dans ce cas, l'Accord cesse d'être applicable au 1er jour du mois civil concerné.

Le 19 juin 2020, les autorités compétentes du Luxembourg et de la Belgique ont conclu un premier accord prorogeant l'Accord jusqu'au 31 août 2020.

Dans ce contexte, les autorités compétentes du Luxembourg et de la Belgique conviennent de proroger une deuxième fois l'application de l'Accord jusqu'au 31 décembre 2020.

3. Publication

Cet accord de prorogation sera publié au *Moniteur belge*.

Approuvé par les autorités compétentes soussignées le 24 août 2020 :

Pour l'autorité compétente de la Belgique :

Piet De Vos,

Conseiller général SPF Finances, Belgique

Pour l'autorité compétente du Luxembourg :

Pascale Toussing,

Directeur des contributions, Luxemburg

FEDERALE OVERHEIDSDIENST FINANCIEN**Administratie van het kadaster, registratie en domeinen**

Bekendmaking voorgeschreven bij artikel 770 van het Burgerlijk Wetboek

[2020/55599]

Erfloze nalatenschap van De Smet, Renata Joanna

Mevr. De Smet, Renata Joanna, geboren te Brussel op 14 januari 1929, wonende te 1030 Schaarbeek, Leopold III-laan 13, bus 028, is overleden te Sint-Agatha-Berchem op 14 december 2015, zonder gekende erfopvolgers na te laten.

Alvorens te beslissen over de vraag van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie - Patrimoniumdiensten, om namens de Staat, de inbezitstelling te bekomen van de nalatenschap, heeft de Franstalige rechtbank van eerste aanleg van Brussel, bij bevelschrift van 8 januari 2020, de bekendmakingen en aanplakkingen voorgeschreven bij artikel 770 van het Burgerlijk Wetboek bevolen.

Brussel, 28 januari 2020.

De adviseur-generaal van de Patrimoniumdiensten,
Wim Servranckx

(55599)

SERVICE PUBLIC FEDERAL FINANCES**Administration du cadastre, de l'enregistrement et des domaines**

Publication prescrite par l'article 770 du Code civil

[2020/55599]

Succession en déshérence de De Smet, Renata Joanna

Mme De Smet, Renata Joanna, née le 14 janvier 1929 à Bruxelles, domiciliée à 1030 Schaarbeek, boulevard Léopold III 13, bte 028, est décédée à Berchem-Sainte-Agathe le 14 décembre 2015, sans laisser de successeur connu.

Avant de statuer sur la demande de l'Administration générale de la Documentation patrimoniale - Services patrimoniaux tendant à obtenir, au nom de l'Etat, l'envoi en possession de la succession, le tribunal de première instance francophone de Bruxelles, a par ordonnance du 8 janvier 2020, prescrit les publications et affiches prévues par l'article 770 du Code civil.

Bruxelles, le 28 janvier 2020.

Le conseiller-général des Services patrimoniaux,
Wim Servranckx

(55599)

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

[C - 2020/15333]

24 AUGUSTUS 2020. — Omzendbrief tot wijziging van de omzendbrief van 19 maart 2019 over de modernisering en informatisering van de burgerlijke stand

Aan de dames en heren Procureurs-generaal bij de hoven van beroep,

Aan de dames en heren Ambtenaren van de burgerlijke stand van het Rijk,

Ik vestig uw aandacht op de bepalingen van de wet van 31 juli 2020 houdende diverse dringende bepalingen inzake justitie, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 7 augustus 2020 (verder: Wet van 31 juli 2020).

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

[C - 2020/15333]

24 AOÛT 2020. — Circulaire modifiant la circulaire du 19 mars 2019 relative à la modernisation et l'informatisation de l'état civil

A Mesdames et Messieurs les Procureurs généraux près les Cours d'appel,

A Mesdames et Messieurs les Officiers de l'état civil du Royaume,

J'attire votre attention sur les dispositions de la loi du 31 juillet 2020 portant des dispositions urgentes diverses en matière de justice, publiée au *Moniteur belge* du 7 août 2020 (ci-après : Loi du 31 juillet 2020).

Hoofdstuk 2 van deze wet treedt in werking op 1 september 2020, met uitzondering van de volgende punten, die retroactief van toepassing zijn vanaf 31 maart 2019 :

- de nieuwe (ruimere) definitie van de materiële vergissing (zie punt 3.9.1.1.);
- de mogelijkheid tot wijziging van een akte op basis van een andere akte of aangifte (zie punt 3.8.1.);
- het gebruik van een gewijzigde akte voor de nietigverklaring van een erkenning (i.p.v. een automatische melding) (zie punt 3.8.1.).

Er werden ook enkele overgangsbepalingen voorzien:

- in de wet van 31 juli 2020 zelf, in verband met de ambtshalve nietigverklaring (zie punt 3.9.1.2.);
- in de wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing (verder: wet modernisering burgerlijke stand), in verband met de genealogische opzoekingen (zie punt 3.7.10.) en de elektronische randmelding (zie punt 3.8.4.).

Deze omzendbrief wil de draagwijdte van de bepalingen van de wet van 31 juli 2020 toelichten aan de ambtenaren van de burgerlijke stand, zodat ze deze bij de uitoefening van hun ambt kunnen toepassen.

Deze omzendbrief wijzigt of vervangt verschillende punten uit de omzendbrief van 19 maart 2019 over de modernisering van de burgerlijke stand (B.S. 25 maart 2019).

Uiteraard laat de toepassing van deze omzendbrief de bevoegdheid van de hoven en rechtbanken onverlet.

Inleiding

De wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing (B.S. 2 juli 2018), die de Databank Akten Burgerlijke Stand (DABS) oprichtte, is in werking getreden op 31 maart 2019. Dit centraal register van elektronische akten heeft de lokale papieren registers van de burgerlijke stand van de gemeenten vervangen.

De oprichting van deze databank is, zeker in de beginfase, een evolutief gegeven. De ontwikkeling van alle functionaliteiten neemt tijd in beslag en ook het wetgevend kader moet wanneer nodig aangepast worden.

De grootste wijziging door de wet van 31 juli 2020 heeft betrekking op de procedure van de verbetering van akten van de burgerlijke stand door de ambtenaar van de burgerlijke stand (de zogenaamde 'materiële vergissing') en de invoering van de mogelijkheid tot nietigverklaring van akten van de burgerlijke stand door de ambtenaar van de burgerlijke stand (de 'ambtshalve nietigverklaring'). Deze wijziging heeft tot doel om de procedures van verbetering en nietigverklaring van de akte beter af te stemmen op akten die elektronisch worden opgemaakt. Deze omzendbrief zal de nieuwe mogelijkheden toelichten.

Verder zullen de andere wijzigingen van de wet van 31 juli 2020 worden gededd. Het gaat om een reeks kleinere wijzigingen die noodzakelijk zijn om de akten correcter of vollediger te kunnen opmaken. Zo worden bv. de vermeldingen in de huwelijksakte aangepast, omdat de vermeldingen niet voldoende rekening hielden met de gegevens nodig voor de opmaak van Belgische akten op basis van buitenlandse huwelijksakte. Er wordt o.a. ook voor gezorgd dat er meer naamsveranderingen via het systeem van de (automatische) meldingen kunnen doorstromen.

De volgende punten in de omzendbrief over de modernisering van de burgerlijke stand (B.S. 25.03.2019) worden aangepast of vervangen en moeten samen gelezen worden met de informatie in deze omzendbrief:

- 3.2.2. Taak en delegatie
- 3.3. Oprichting van de DABS
- 3.4.10. Doorlopende aktennummers
- 3.7.10. Genealogische opzoekingen
- 3.7.12. Modellen van afschriften en uittreksels
- 3.8.1. Rechtstreekse wijzigingen van akten (gewijzigde akten)
- 3.8.2. Meldingen op akten van de burgerlijke stand (art. 32 BW)
- 3.8.4. Elektronische randmelding
- 3.9. Verbetering van akten van de burgerlijke stand
- 3.9.1. Verbetering en ambtshalve nietigverklaring door de ABS (art. 33-34/1 BW)
- 3.9.2. Verbetering akte door de familierechtbank
- 3.10.1. Aansprakelijkheid van de ABS (art. 36, 38 en 39 BW en art. 110 en 111 van de wet modernisering burgerlijke stand)
- 4.2. De verschillende soorten akten van de burgerlijke stand
- 4.2.1.1. Akte van geboorte
- 4.2.5. Akte van huwelijk
- 4.2.9. Akte van naamsverandering (art. 63 BW)

Le chapitre 2 de cette loi entre en vigueur le 1er septembre 2020, à l'exception des points suivants, qui s'appliquent rétroactivement à partir du 31 mars 2019 :

- la nouvelle définition (plus large) de l'erreur matérielle (voir point 3.9.1.1.) ;
- la possibilité de modification d'un acte sur la base d'un autre acte ou d'une déclaration (voir point 3.8.1.) ;
- l'utilisation d'un acte modifié pour l'annulation d'une reconnaissance (au lieu d'une mention automatique) (voir point 3.8.1.).

Quelques dispositions transitoires ont également été prévues :

- dans la loi du 31 juillet 2020 même, en ce qui concerne l'annulation d'office (voir le point 3.9.1.2.) ;
- dans la loi du 18 juin 2018 portant dispositions diverses en matière de droit civil et des dispositions en vue de promouvoir des formes alternatives de résolution des litiges (ci-après : loi sur la modernisation de l'état civil) en ce qui concerne les recherches généalogiques (voir point 3.7.10.) et la mention marginale électronique (voir point 3.8.4.).

La présente circulaire vise à expliquer la portée des dispositions de la loi du 31 juillet 2020 aux officiers de l'état civil afin que ces derniers puissent les appliquer dans l'exercice de leur fonction.

La présente circulaire modifie ou remplace plusieurs points de la circulaire du 19 mars 2019 relative à la modernisation et l'informatisation de l'état civil (M.B. 25 mars 2019).

Il va de soi que cette circulaire s'applique sans préjudice de la compétence des Cours et tribunaux.

Introduction

La loi du 18 juin 2018 portant dispositions diverses en matière de droit civil et des dispositions en vue de promouvoir des formes alternatives de résolution des litiges (M.B. du 2 juillet 2018), qui a instauré la banque de données des actes de l'état civil (BAEC), est entrée en vigueur le 31 mars 2019. Ce registre central d'actes électroniques a remplacé les registres papier de l'état civil des communes.

La création de cette banque de données est évolutive, surtout dans la phase initiale. Le développement de toutes les fonctionnalités prend du temps et le cadre légal doit également être adapté, le cas échéant.

La principale modification apportée par la loi du 31 juillet 2020 concerne la procédure de rectification d'actes de l'état civil par l'officier de l'état civil (« erreur matérielle ») et l'introduction de la possibilité pour l'officier de l'état civil d'annuler d'office un acte (« annulation d'office »). Cette modification a pour objectif de mieux harmoniser les procédures de rectification et d'annulation d'actes avec les actes établis sous forme électronique. La présente circulaire expliquera les nouvelles possibilités.

Les autres modifications de la loi du 31 juillet 2020 seront en outre abordées. Il s'agit d'une série de modifications mineures qui sont nécessaires afin de permettre un établissement plus correct et plus complet des actes. Par exemple, les mentions sur l'acte de mariage sont adaptées, car elles ne tenaient pas suffisamment compte des données nécessaires à l'établissement d'actes belges sur la base d'un acte étranger de mariage. Il est notamment veillé à ce que davantage de changements de nom puissent transiter par le système des mentions (automatiques).

Les points suivants de la circulaire sur la modernisation de l'état civil (M.B. du 25 mars 2019) sont adaptés ou remplacés et doivent être lus conjointement avec les informations de la présente circulaire :

- 3.2.2. Mission et délégation
- 3.3. Mise en place de la BAEC
- 3.4.10. Numéros continus d'actes
- 3.7.10. Recherches généalogiques
- 3.7.12. Modèles des copies et des extraits
- 3.8.1. Modifications directes d'actes (actes modifiés)
- 3.8.2. Mentions aux actes de l'état civil (art. 32 du Code civil)
- 3.8.4. Mention marginale électronique
- 3.9. Rectification d'actes de l'état civil
- 3.9.1. Rectification et annulation d'office par l'OEC (art. 33 et 34/1 du Code civil)
- 3.9.2. Rectification de l'acte par le tribunal de la famille
- 3.10.1. Responsabilité de l'officier de l'état civil (art. 36, 38 et 39 du Code civil et art. 110 et 111 de la loi sur la modernisation de l'état civil)
- 4.2. Les différents types d'actes de l'état civil
- 4.2.1.1. Acte de naissance
- 4.2.5. Acte de mariage
- 4.2.9. Acte de changement de nom (art. 63 du Code civil)

- 4.2.9. Akte van echtscheiding
- 4.2.11. Akte van adoptie
- 4.2.12. Akte van herroeping of herziening van adoptie, nieuwe aanpassing van de geslachtsregistratie of van nietigverklaring (art. 66 BW)
- 4.2.14. Akte opgemaakt op basis van een buitenlandse akte (art. 68 en 69 BW)

Deze verschillende punten worden hieronder afzonderlijk hernomen met de wijzigingen of vervanging.

3.2.2 Taak en delegatie

Er wordt verduidelijkt dat een machtiging aan een beambte van het gemeentebestuur ook mogelijk is voor het indienen van een verzoekschrift tot verbetering van een akte van de burgerlijke stand, zodat het niet de ambtenaar van de burgerlijke stand zelf zal zijn die in voorkomend geval persoonlijk moet verschijnen in de procedure voor de familierechtbank.

De gemachtigde beambten kunnen ook geen akten van de burgerlijke stand ambtshalve nietig verklaren.

In het punt 3.2.2 "Taak en delegatie" worden bijgevolg het vijfde en het zesde lid, die de taken die gedelegeerd kunnen worden aan de beambten van de burgerlijke stand beschrijven, als volgt aangepast :

"De machtiging is mogelijk voor alle taken inzake het opmaken van akten van burgerlijke stand, met inbegrip van het afleveren van afschriften en uittreksels ervan en het indienen van een verzoekschrift tot verbetering van een akte door de rechtbank (zie 3.9.2).

Een machtiging is niet mogelijk voor de opmaak van de akte van huwelijk. Dit betreft enkel de ondertekening van de huwelijksakten, en niet de beslissingen over bv. schijnhuwelijken of erkenningen. Een machtiging is evenmin mogelijk voor de (ambtshalve) opmaak van een akte van nietigverklaring (volgens nieuw artikel 34/1 BW, zie 3.9.1.).

Het ambtshalve nietig verklaren van een akte moet immers de uitzondering blijven. Het is in de eerste plaats belangrijk om de akten van de burgerlijke stand zeer zorgvuldig op te maken en te controleren voor de ondertekening van de akte. Fouten in de akten moeten zo veel als mogelijk vermeden worden."

3.3. Oprichting van de DABS

• In het punt 3.3 "Oprichting van de DABS" wordt in de lijst van categorieën die toegang hebben tot de DABS de bepaling onder 5° vervangen als volgt :

"5° de ambtenaren van de Directie I 'Personenrecht en burgerlijke stand' van het Directoraat-Generaal Wetgeving, Fundamentele rechten en Vrijheden van de Federale Overheidsdienst Justitie, in het kader van de uitoefening van hun wettelijke opdrachten (lees- en/of schrijfrechten)."

• Daarnaast wordt de lijst van categorieën die toegang hebben tot de DABS aangevuld als volgt :

"8° de officieren aangeduid door de minister van Defensie of door de hiertoe gedelegeerde autoriteit, in het kader van de uitoefening van hun wettelijke opdrachten."

Deze personen moeten immers volgens artikel 11 BW in zeer uitzonderlijke gevallen overlidsakten kunnen opmaken. Het is dus logisch dat ze een wettelijke toegang krijgen tot de DABS, met schrijfrechten (om de akten op te maken).

3.4.10 Doorlopende aktenummers

In punt 3.4.1. wordt enkel een wijziging doorgevoerd i.v.m. het aktenummer van de gemigreerde akten. De "JJJJ" in het aktenummer "JJJJ-XXXX.XXXX-CC" wordt in de gemigreerde akten ingevuld met het jaartal uit de datum feit van de akte.

Punt b) wordt dus vervangen als volgt :

"b) voor de gemigreerde papieren akten (opgemaakt vóór 31 maart 2019) : het jaartal uit de datum feit van de akte."

3.7.10. Genealogische opzoekingen

Punt 3.7.10. "Genealogische opzoekingen" wordt m.b.t. een overgangmaatregel, die wordt opgenomen in de overgangsbepalingen van de wet van 18 juni 2018, aangevuld als volgt:

"De ambtenaar van de burgerlijke stand kan tot op de datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit over de genealogische opzoekingen (voorzien in artikel 79 BW) afschriften van akten van de burgerlijke stand afleveren voor genealogische, historische of andere wetenschappelijke doeleinden, op voorwaarde dat de verzoeker beschikt over de schriftelijke toestemming van alle personen waarop de akte betrekking heeft, voor zover deze nog in leven zijn. In geval deze personen overleden zijn, volstaat de toestemming van één van de nabestaanden.

- 4.2.9. Acte de divorce

- 4.2.11. Acte d'adoption

- 4.2.12. Acte de révocation ou de révision de l'adoption, de nouvelle modification d'enregistrement du sexe ou d'annulation (art. 66 du Code civil)

- 4.2.14. Acte établi sur la base d'un acte étranger (art. 68 et 69 du Code civil)

Ces différents points sont abordés séparément ci-après, avec les modifications ou remplacements.

3.2.2. Mission et délégation

Il est précisé qu'une autorisation octroyée à un agent de l'administration communale est également possible pour la requête en rectification d'un acte de l'état civil, de sorte que l'officier de l'état civil ne devra pas, le cas échéant, comparaître personnellement dans le cadre de la procédure devant le tribunal de la famille.

Les agents habilités ne peuvent par ailleurs pas annuler d'office des actes de l'état civil.

Au point 3.2.2. « Mission et délégation », les alinéas cinq et six décrivant les tâches pouvant être déléguées aux agents de l'état civil, sont par conséquent modifiés comme suit :

« L'autorisation est possible pour toutes les tâches relatives à l'établissement d'actes de l'état civil, en ce compris la délivrance de copies et d'extraits de ceux-ci et l'introduction d'une requête en rectification d'un acte par le tribunal (voir 3.9.2).

Une autorisation n'est pas possible pour l'établissement de l'acte de mariage. Ceci concerne uniquement la signature des actes de mariage et non les décisions sur des mariages de complaisance ou des reconnaissances, par exemple. Une autorisation est également impossible pour l'établissement (d'office) d'un acte d'annulation (en vertu du nouvel article 34/1 du Code civil, voir 3.9.1.).

L'annulation d'office d'un acte doit en effet rester exceptionnelle. Tout d'abord, il est important de rédiger très soigneusement les actes de l'état civil et de les contrôler avant la signature de l'acte. Il faut éviter autant que possible les fautes dans les actes. »

3.3. Mise en place de la BAEC

• Au point 3.3 « Mise en place de la BAEC », dans la liste de catégories ayant accès à la BAEC, le 5° est remplacé par ce qui suit :

« 5° les fonctionnaires de la Direction I "Droit des personnes et de l'état civil" de la Direction Générale de la Législation, des Libertés et Droits fondamentaux du Service public fédéral Justice, dans le cadre de l'exercice de leurs missions légales (droits de lecture et/ou d'écriture). »

• En outre, la liste des catégories ayant accès à la BAEC est complétée comme suit :

« 8° les officiers désignés par le ministre de la Défense ou par l'autorité déléguée à cet effet, dans le cadre de l'exercice de leurs missions légales. »

En effet, conformément à l'article 11 du Code civil, dans des cas très exceptionnels, ces personnes doivent pouvoir établir des actes de décès. Il est donc logique qu'elles puissent se voir accorder un accès à la BAEC, associé à des droits d'écriture (pour établir les actes).

3.4.10. Numéros continus d'actes

Au point 3.4.1., la seule modification apportée concerne le numéro d'acte des actes migrés. Le « AAAA » dans le numéro d'acte « AAAA-XXXX.XXXX-CC » est complété par l'année de la date du fait de l'acte dans les actes migrés.

Le point b) est donc remplacé comme suit :

« b) pour les actes papier migrés (établis avant le 31 mars 2019) : l'année provient de la date du fait de l'acte. »

3.7.10. Recherches généalogiques

Le point 3.7.10. « Recherches généalogiques » est complété comme suit concernant une mesure transitoire reprise dans les dispositions transitoires de la loi du 18 juin 2018 :

« Jusqu'à la date d'entrée en vigueur de l'arrêté royal relatif aux recherches généalogiques (prévu à l'article 79 du Code civil), l'officier de l'état civil peut délivrer des copies d'actes de l'état civil à des fins généalogiques, historiques ou scientifiques, à condition que le demandeur dispose du consentement écrit de toutes les personnes concernées par l'acte, pour autant qu'elles soient encore en vie. Si ces personnes sont décédées, le consentement d'un des proches suffit.

De ambtenaar van de burgerlijke stand levert de afschriften met dit doel af door middel van een kopie uit de papieren registers van de burgerlijke stand (en dus geen afschrift afgeleverd uit de DABS), en vermeldt hierop: 'afgeleverd voor genealogische, historische of andere wetenschappelijke doeleinden'."

De bedoeling van de aflevering uit de papieren registers is om te voorkomen dat akten van de burgerlijke stand die enkel nog nuttig zijn voor genealogische opzoekingen in de DABS zouden (moeten) gemigreerd worden. Dit zou een overbodige werklast voor de ambtenaren van de burgerlijke stand met zich mee brengen, en zou de DABS bovendien onnodig belasten.

Indien de af te leveren papieren akte toch reeds in de DABS gemigreerd werd of een akte betreft opgesteld of gewijzigd na 31 maart 2019, mag het afschrift uiteraard ook uit de DABS afgeleverd worden.

3.7.12. Modellen van afschriften en uittreksels

Punt 3.7.12. "Modellen van afschriften en uittreksels" wordt niet gewijzigd.

Er wordt wel op gewezen dat het koninklijk besluit van 3 februari 2019 tot vaststelling van de modellen van uittreksels en afschriften van akten van de burgerlijke stand (B.S. 15 februari 2019) wordt gewijzigd ten gevolge van de aanpassingen van de vermeldingen van bepaalde akten door de wet van 31 juli 2020.

Zie punt 4.2.

De volgende modellen van uittreksels worden hierbij gewijzigd:

- de akte van huwelijk;
- de akte van adoptie;
- de akte van Belgische nationaliteit;

De volgende modellen van afschriften worden gewijzigd :

- de akte van huwelijk;
- de akte van adoptie;
- de akte van echtscheiding;
- de akte van Belgische nationaliteit;
- de akte van naamsverandering;
- de akte van nietigverklaring.

3.8.1. Rechtstreekse wijzigingen van akten (gewijzigde akten)

• Voortaan zal ook de nietigverklaring van een erkenning leiden tot een rechtstreekse wijziging van een akte, in plaats van tot een automatische melding van de DABS.

Artikel 330/3 Burgerlijk Wetboek en artikel 79^{quater}, § 6, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen voorzagen in een automatische melding van de DABS voor de nietigverklaring van een akte van erkenning (zie 3.8.2.). Dit hield echter geen rekening met het feit dat de nietigverklaring van een erkenning verschillende gevolgen met zich kan meebrengen, bv. voor de afstamming en de naam. Bij een nietigverklaring van een erkenning moet dus op dezelfde wijze worden gehandeld als bij een rechterlijke beslissing die de afstamming wijzigt.

Daarom worden in punt 1° de volgende wijzigingen aangebracht :

a) het eerste lid wordt vervangen als volgt:

"1° Een rechterlijke beslissing die (art. 31, § 1 BW):

- de afstamming betwist of vaststelt of een erkenning nietig verklaart;
- een akte verbetert;
- een naams- of voornaamsverandering toestaat."

L'officier de l'état civil délivre les copies à ces fins au moyen d'une copie des registres papier de l'état civil (et donc pas une copie délivrée à partir de la BAEC), et mentionne sur celles-ci : 'délivré à des fins généalogiques, historiques ou scientifiques'.

L'objectif de la délivrance de copies des registres papier est d'éviter que les actes de l'état civil qui ne sont encore utiles que pour les recherches généalogiques, soient (doivent être) migrés vers la BAEC. Cela entraînerait une charge de travail superflue pour les officiers de l'état civil et en outre, cela surchargerait inutilement la BAEC.

Si l'acte papier à délivrer a déjà été migré ou concerne un acte établi ou modifié après le 31 mars 2019, la copie peut bien entendu également être délivrée à partir de la BAEC.

3.7.12. Modèles des copies et des extraits

Le point 3.7.12. « Modèles de copie et d'extrait » n'est pas modifié.

Il est cependant indiqué que l'arrêté royal du 3 février 2019 fixant les modèles d'extraits et des copies d'actes de l'état civil (M.B. du 15 février 2019), est modifié en raison des adaptations des mentions de certains actes par la loi du 31 juillet 2020.

Voir point 4.2.

Les modèles d'extraits suivants sont ainsi modifiés :

- l'acte de mariage ;
- l'acte d'adoption ;
- l'acte de nationalité belge ;

Les modèles de copies suivants sont modifiés :

- l'acte de mariage ;
- l'acte d'adoption ;
- l'acte de divorce ;
- l'acte de nationalité belge ;
- l'acte de changement de nom ;
- l'acte d'annulation.

3.8.1. Modifications directes d'actes (actes modifiés)

• Dorénavant, l'annulation d'une reconnaissance entraînera également une modification directe d'un acte plutôt qu'une mention automatique dans la BAEC.

L'article 330/3 du Code civil et l'article 79^{quater}, § 6 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, prévoyaient une mention automatique de la BAEC pour l'annulation d'un acte de reconnaissance (voir 3.8.2.). Cela ne tenait toutefois pas compte du fait que l'annulation d'une reconnaissance peut avoir diverses conséquences, pour la filiation et le nom, par exemple. Lors d'une annulation d'une reconnaissance, il faut donc procéder de la même manière que dans le cadre d'une décision judiciaire modifiant la filiation.

C'est la raison pour laquelle la modification suivante a été effectuée au point 1° :

a) l'alinéa 1er est remplacé par ce qui suit :

« 1° Décision judiciaire (art. 31, § 1er, du Code civil) qui :

- conteste ou établit la filiation ou annule une reconnaissance;
- rectifie un acte;
- autorise un changement de nom ou de prénoms. »

b) tussen het vijfde en het zesde lid worden de volgende leden ingevoegd :

“Hetzelfde geldt voor de nietigverklaring van een erkenning. De ABS zal in dat geval de volgende akten opmaken of wijzigingen doorvoeren :

1) in het geval de erkenning in een afzonderlijke akte gebeurde:

- de opmaak van de akte van nietigverklaring van een erkenning door de ambtenaar van de burgerlijke stand en
- de wijziging van de akte(n) van de burgerlijke stand van het kind en van zijn afstammelingen (volgens artikel 31 Burgerlijk Wetboek);

De afstamming op de geboorteakte zal dus worden gewijzigd na de nietigverklaring van een erkenning.

2) in het geval de erkenning in de geboorteakte zelf gebeurde:

- de wijziging van de akte(n) van de burgerlijke stand van het kind en van zijn afstammelingen (volgens artikel 31 Burgerlijk Wetboek)”

c) het negende lid wordt vervangen als volgt :

“De gewijzigde akte vermeldt de gegevens van de rechterlijke beslissing (rechterlijke instantie, datum uitspraak) alsook de inhoud van de rechterlijke beslissing (betwisting/vaststelling van een afstammingsband, nietigverklaring erkenning, verbetering van een akte, naams-of voornaamsverandering).”

• Naast de rechtstreekse wijzigingen van een akte op basis van bepaalde rechterlijke beslissingen en op basis van de verbetering van een materiële vergissing, voegt de wet nu nog een mogelijkheid toe, nl. de rechtstreekse wijziging van een akte op basis van een andere akte of van een aangifte (bv. door middel van een medisch attest of een verklaring) (art. 31, § 2 BW).

In punt 3.8.1. wordt daarom een nieuw punt 3° ingevoegd :

“3° Een andere akte of een aangifte (bv. door middel van een medisch attest of een verklaring) (art. 31, § 2 BW).

Door de toevoeging van deze nieuwe wettelijke basis voor rechtstreekse wijzigingen van akten door de ambtenaar van de burgerlijke stand wordt vermeden dat dit soort wijzigingen door de ABS technisch worden opgelost via een “materiële vergissing”.

De opmaak van een gewijzigde akte op basis van een andere akte maakt het voortaan mogelijk om foutieve of onvolledige gegevens in een bestaande akte te wijzigen in de correcte of volledige gegevens, indien de akte die deze wijziging staft wordt voorgelegd.

In regel zal het meestal gaan om de geboorteakte die niet ter beschikking was op het moment van de opmaak van de te wijzigen akte (anders zou van de gewijzigde akte op basis van een materiële vergissing gebruik kunnen gemaakt worden, wat indien mogelijk ook steeds de voorkeur geniet).

Het kan ook gaan om een gegeven dat niet onder de definitie van de materiële vergissing valt zoals bv. de geboorteplaats of -land van een ouder in de geboorteakte of van een echtgenoot in een huwelijksakte, maar wel op deze manier kan juist worden gezet.

Een ander toepassingsgebied is de vermelding van persoonsgegevens in akten van vreemdelingen waar er in het land een verschil gemaakt wordt tussen de gegevens opgenomen op een paspoort (gebruikt als basis van inschrijving in het vreemdelingenregister) en de akten van de burgerlijke stand die de staat van de persoon uiteindelijk vaststellen. Zo vermeldt niet elk paspoort alle voornamen van een persoon, of is het ook mogelijk dat het paspoort het patroniem niet vermeldt of een andere volgorde hanteert voor het vermelden van voornamen, familienamen of andere naamsvermeldingen.

Tot slot kan de wijzigingsakte op basis van een andere akte ook gebruikt worden indien de staat van de persoon in een bestaande akte gewijzigd is, maar er geen andere wettelijke basis voorhanden is om een basisakte of gewijzigde akte op te maken: bv. de moeder van een kind geboren in een Belgische gemeente verandert van naam door een opvolgend huwelijk in het buitenland. De huwelijksakte met naamsverandering kan niet opgenomen worden in de DABS, maar er kan een gewijzigde akte worden opgemaakt van de geboorteakte van het kind.

Het is belangrijk op te merken dat de gewijzigde akte op basis van een andere akte niet kan worden gebruikt om identiteitsfraude in een akte recht te zetten of om de bevoegdheid van de familierechtbank inzake de verbetering van de akten van de burgerlijke stand te omzeilen. Het is dus niet de bedoeling om louter op voorleggen van de geboorteakte de persoonsgegevens volledig te veranderen, de afstamming te wijzigen of verschillende gegevens in dezelfde akte te gaan wijzigen (zie punt 3.9.2.). Het is enkel de bedoeling om een gewijzigde akte op basis van een andere akte op te maken indien de oorspronkelijke akte door een gebrek aan informatie fouten of onvolledigheden bevat, maar we niet twijfelen aan de identiteit van de persoon noch aan de staat van de persoon die wordt vastgelegd in die akte. Evenmin is het mogelijk de gewijzigde akte op basis van een andere akte te

b) entre le cinquième et le sixième alinéa, les alinéas suivants sont insérés :

« Il en va de même pour l’annulation de la reconnaissance. Dans ce cas, l’OEC établira les actes suivants ou apportera les modifications suivantes :

1) dans le cas où la reconnaissance a fait l’objet d’un acte distinct :

- l’établissement de l’acte d’annulation d’une reconnaissance par l’officier de l’état civil et
- la modification de l’acte (des actes) de l’état civil de l’enfant et de ses descendants (en vertu de l’article 31 du Code civil) ;

La filiation dans l’acte de naissance sera donc modifiée après l’annulation de la reconnaissance.

2) dans le cas où la reconnaissance a été intégrée dans l’acte de naissance lui-même :

- la modification de l’acte (des actes) de l’état civil de l’enfant et de ses descendants (en vertu de l’article 31 du Code civil) »

c) l’alinéa 9 est remplacé par ce qui suit :

« L’acte modifié mentionne les données (instance judiciaire, date du prononcé) ainsi que le contenu de la décision judiciaire (contestat/établissement d’un lien de filiation, annulation d’une reconnaissance, rectification d’un acte, changement de nom ou de prénoms). »

• Aux modifications directes d’un acte sur la base de certaines décisions judiciaires et de la rectification d’une erreur matérielle, la loi ajoute à présent la possibilité de modifier directement un acte sur la base d’un autre acte ou d’une déclaration (par exemple, au moyen d’une attestation médicale ou d’une déclaration) (art. 31, § 2 du Code civil).

Au point 3.8.1., un nouveau point 3° est dès lors inséré :

« 3° Un autre acte ou une déclaration (p. ex. au moyen d’une attestation médicale ou d’une déclaration) (art. 31, § 2 du Code civil).

L’ajout de cette nouvelle base légale pour les modifications directes d’actes par l’officier de l’état civil évite que de telles modifications apportées par l’officier de l’état civil soient résolues techniquement par une « erreur matérielle ».

L’établissement d’un acte modifié sur la base d’un autre acte permet désormais de remplacer des données erronées ou incomplètes dans un acte existant par les données correctes ou complètes lorsque l’acte qui corrobore cette modification est présenté.

En règle générale, il s’agira la plupart du temps de l’acte de naissance qui n’était pas disponible au moment de l’établissement de l’acte à modifier (autrement, l’acte modifié sur la base d’une erreur matérielle pourrait être utilisé, solution toujours préférable lorsque cela est possible).

Il peut également s’agir d’une donnée qui ne répond pas à la définition de l’erreur matérielle comme, par exemple, le lieu ou le pays de naissance d’un parent sur l’acte de naissance ou d’un conjoint sur un acte de mariage, mais qui peut être rectifiée de cette manière.

Un autre champ d’application est la mention de données à caractère personnel sur des actes d’étrangers, dans le pays desquels une distinction est établie entre les données figurant sur un passeport (servant de base pour l’inscription au registre des étrangers) et les actes de l’état civil qui établissent en fin de compte l’état de la personne. Ainsi, tous les passeports ne mentionnent pas tous les prénoms d’une personne. Il se peut également que le passeport ne mentionne pas le patronyme ou qu’il mentionne le prénom, le nom de famille ou d’autres mentions relatives au nom dans un autre ordre.

Enfin, l’acte modificatif sur la base d’un autre acte peut également être utilisé lorsque l’état de la personne a été modifié dans un acte existant, mais qu’il n’existe aucune autre base légale pour établir un acte de base ou un acte modificatif : par exemple, la mère d’un enfant né dans une commune belge change de nom en se mariant ultérieurement à l’étranger. L’acte de mariage comportant le changement de nom ne peut être enregistré dans la BAEC, mais un acte modifié de l’acte de naissance de l’enfant peut être établi.

Il importe de souligner que l’acte modifié sur la base d’un autre acte ne peut être utilisé pour rectifier une fraude à l’identité dans un acte ou pour éluder la compétence du tribunal de la famille en matière de rectification d’actes de l’état civil. Il ne s’agit donc pas de modifier complètement les données à caractère personnel, de modifier la filiation ou de modifier différentes données dans le même acte (voir point 3.9.2.) sur la seule présentation de l’acte de naissance. Il s’agit uniquement d’établir un acte modifié sur la base d’un autre acte lorsque l’acte original comporte des erreurs ou des lacunes en raison d’un manque d’informations, mais qu’il n’existe aucun doute sur l’identité de la personne ou sur l’état de la personne stipulé dans cet acte. Il n’est pas non plus possible d’utiliser l’acte modifié sur la base d’un autre acte pour traiter la modification de l’état de la personne lorsqu’il est

gebruiken om de wijziging van de staat van de persoon te verwerken indien de opmaak noodzakelijk is van een geëigende basisakte: bv een buitenlandse akte of beslissing tot naamsverandering is in de regel de basis voor de opmaak van een akte van naamsverandering, maar niet van een gewijzigde akte.

Enkele concrete voorbeelden kunnen dit verduidelijken. De gewijzigde akte op basis van een andere akte kan opgemaakt worden om:

- afgekorte of niet opgenomen voornamen of delen van namen voluit te schrijven of toe te voegen: bv. een vreemdeling is ingeschreven in het Rijksregister op basis van zijn paspoort waarbij een aantal voornamen werden afgekort en legt nu zijn geboorteakte voor; vb: door een vergissing van de ABS werd een persoon in zijn huwelijksakte van voor 31 maart 2019 opgenomen met een enkele in plaats van een dubbele naam, de geboorteakte bevatte de dubbele naam: er is zekerheid over de identiteit;

- een patroniem of een "middle name" toe te voegen: bv. een Russische persoon wordt in het Rijksregister ingeschreven zonder patroniem omdat dit niet in Latijns schrift op de Russische reispassen wordt vermeld, echter wel wordt opgenomen in de Russische geboorteakten en andere akten van de burgerlijke stand;

- een huwelijksnaam als naam op te nemen indien deze persoon deze reeds droeg maar nog met meisjesnaam in de eerste akte vermeld staat omdat de huwelijksnaam nog niet in het Rijksregister was geregistreerd wat de voorlegging van een nieuw paspoort veronderstelt;

- een fout in het geboorteland te corrigeren: bv. Congo in plaats van Zaïre;

- een fout in de geboorteplaats van een persoon opgenomen in de akte te corrigeren: bv. een spelfout in de plaatsnaam of probleem met de administratieve indeling. Zo wordt in vele paspoorten (en dus in het Rijksregister) de staat, provincie of zelfs het land maar niet de eigenlijke gemeente van geboorte vermeld die doorgaans wel blijkt uit een geboorteakte;

- voornamen of een familienaam toe te voegen wanneer die voordien niet geregistreerd werd maar wel uit akten van de burgerlijke stand blijkt: vb. 1: vele Irakezen staan op basis van een eerder voorgelegd paspoort ingeschreven met enkel eigenaam-vadersnaam-grootvadersnaam, maar blijken nadien wel over een familienaam te beschikken wanneer ze van hun autoriteiten een nieuw paspoort overhandigd krijgen en een geboorteakte met die naam; vb. 2: Congolezen staan vaak in oude akten opgenomen met enkel een familienaam zoals gebruikelijk in het Zaïrese tijdperk, maar leggen nu geboorteakten voor met voornamen;

- het onderscheid tussen welke elementen voor- of familienaam zijn indien dit niet duidelijk was voorheen (bv. "middle name", "postnom", naamketens enz.);

- geboorteakten werden in de DABS opgemaakt met onbekende geboorteplaats of zonder geboortedatum omdat deze niet voorkwamen op het afschrift of uittreksel van een buitenlandse akte, nu worden de geboorteakten voorgelegd van die ouders met de ontbrekende gegevens.

Er zijn eveneens negatieve voorbeelden aan te wijzen waarbij de gewijzigde akte op basis van een andere akte niet kan opgemaakt worden:

- een persoon is ingeschreven met persoonsgegevens op verklaring, deze persoonsgegevens komen ook in Belgische akten terecht. Na regularisatie wordt een paspoort en geboorteakte voorgelegd met andere persoonsgegevens en DVZ heeft de wijziging van de persoonsgegevens in het Rijksregister toegestaan. Vermits er mogelijk sprake is van identiteitsfraude dient de verbetering aan de familierechtbank gevraagd te worden;

- een persoon meldt dat zijn vorige documenten die hij voorlegde of de verklaringen die hij aflegde niet correct waren, hij legt nu nieuwe documenten voor: vermits er twijfel is over de identiteit en meestal ook meerdere elementen tezamen dienen verbeterd te worden dient de tussenkomst van de familierechtbank voor de verbetering van de bestaande akten te worden gevraagd;

- een geboorteakte is opgemaakt met een moederlijke afstamming of een erkenning, nadien wordt de huwelijksakte voorgelegd: vermits er een wijziging van de afstamming zou plaatsvinden door het opmaken van een akte op basis van een andere akte is alleen de familierechtbank bevoegd.

Een rechtstreekse wijziging van een akte op basis van een aangifte was enkel voorzien voor de toevoeging van een familienaam in een akte van een levenloos kind (volgens het overgangsrecht van de Wet van 19 december 2018 tot wijziging van diverse bepalingen inzake de

nécessaire d'établir un acte de base adéquat : par exemple, un acte étranger / une décision étrangère de changement de nom constitue, en règle générale, la base de l'établissement d'un acte de changement de nom, mais pas d'un acte modifié.

Quelques exemples concrets permettent de rendre cela plus clair. L'acte modifié sur la base d'un autre acte peut être établi pour :

- ajouter ou écrire en toutes lettres des prénoms et des noms en présence de prénoms abrégés ou non mentionnés ou de parties de noms : ex. un étranger inscrit au registre national sur la base de son passeport, dans lequel certains prénoms ont été abrégés, produit à présent son acte de naissance ; ex. en raison d'une erreur de l'officier de l'état civil, une personne figure sous un nom simple au lieu d'un nom double sur son acte de mariage datant d'avant le 31 mars 2019 alors que le double nom était mentionné sur l'acte de naissance : il y a certitude quant à l'identité ;

- ajouter un patronyme ou un « middle name » : ex. une personne russe est inscrite au registre national sans patronyme parce que celui-ci ne figure pas en caractères latins sur le passeport russe, mais il figure bel et bien sur l'acte russe de naissance et d'autres actes russes de l'état civil ;

- inscrire comme nom un nom matrimonial lorsque cette personne l'a déjà porté, mais figure encore sous son nom de jeune fille sur le premier acte parce que le nom matrimonial n'était pas encore enregistré au registre national, ce qui suppose la présentation d'un nouveau passeport ;

- corriger une erreur dans le pays de naissance : ex. Congo au lieu de Zaïre ;

- corriger une erreur dans le lieu de naissance d'une personne figurant dans l'acte : p. ex. toponyme mal orthographié ou problème de subdivision administrative. Ainsi, beaucoup de passeports (et donc le registre national) mentionnent l'État, la province ou même le pays, mais pas la commune de naissance proprement dite, laquelle figure généralement sur un acte de naissance ;

- ajouter des prénoms ou un nom de famille lorsque ceux-ci n'ont pas été enregistrés auparavant, mais figurent bel et bien sur des actes de l'état civil : ex. 1 : de nombreux Irakiens sont inscrits uniquement sous leur propre prénom et celui de leur père et leur grand-père, sur la base d'un passeport produit antérieurement, mais il s'avère par la suite qu'ils ont bel et bien un nom de famille, lorsque leurs autorités leur délivrent un nouveau passeport et un acte de naissance à ce nom ; ex. 2 : sur d'anciens actes, les Congolais figurent souvent uniquement sous un nom de famille, comme cela se pratiquait à l'époque du Zaïre, mais ils produisent à présent des actes de naissance mentionnant des prénoms ;

- distinguer les éléments constituant des prénoms ou des noms de famille lorsque cela n'apparaissait pas clairement auparavant (p. ex. « middle name », postnom, chaînes de noms...);

- des actes de naissance établis dans la BAEC avec un lieu de naissance inconnu ou sans date de naissance parce qu'ils n'apparaissaient pas sur la copie ou l'extrait d'un acte étranger ; les actes de naissance comportant les données manquantes de ces parents sont à présent produits.

On peut également donner des exemples négatifs d'actes modifiés ne pouvant être établis sur la base d'un autre acte :

- une personne est inscrite avec des données à caractère personnel sur déclaration, ces données à caractère personnel se retrouvent également sur les actes belges. Après régularisation, un passeport et un acte de naissance comportant d'autres données à caractère personnel sont produits et l'Office des étrangers a autorisé la modification des données à caractère personnel dans le registre national. Comme il peut s'agir d'une fraude à l'identité, la modification doit être demandée au tribunal de la famille ;

- une personne déclare que les documents qu'elle a présentés antérieurement ou ses déclarations antérieures n'étaient pas corrects et présente de nouveaux documents : comme il existe un doute sur l'identité et, la plupart du temps, plusieurs autres éléments doivent également être modifiés conjointement, l'intervention du tribunal de la famille doit être demandée pour la modification des actes existants ;

- un acte de naissance est établi avec une filiation maternelle ou une reconnaissance maternelle et l'acte de mariage est présenté ultérieurement : comme une modification de la filiation aurait lieu du fait de l'établissement d'un acte sur la base d'un autre acte, seul le tribunal de la famille est compétent.

La modification directe d'un acte sur la base d'une déclaration était uniquement prévue pour l'ajout d'un nom de famille dans un acte d'un enfant sans vie (conformément au droit transitoire de la loi du 19 décembre 2018 modifiant diverses dispositions relatives à la

regelgeving betreffende het levenloos kind – B.S. 1 februari 2019) en wordt nu als algemene mogelijkheid in de wet ingeschreven. Op die manier kan de aangifte van het geslacht (met medisch attest) via een gewijzigde akte verwerkt worden (art. 48 BW).

De bevoegde ambtenaar maakt onmiddellijk de gewijzigde akte of akten op ten gevolge van de andere akte of aangifte die aan de basis van de wijziging ligt en die een wijziging van één of meerdere akten van de burgerlijke stand tot gevolg heeft.

De gewijzigde akte vermeldt de wijziging van de akte. De wijziging zal dus ook steeds zichtbaar zijn bij de raadpleging in de DABS of bij aflevering van een afschrift ervan.

De bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand is de algemeen bevoegde ambtenaar of de ambtenaar van de plaats van opmaak van de akte.

De wijziging van een akte zal in bepaalde gevallen ook de automatische wijziging meebrengen door de DABS van de andere akten van de betrokkene, en eventueel van zijn afstammelingen. De DABS verbindt deze akten immers met elkaar.

Het zal wel steeds duidelijk zijn wat er gewijzigd is sinds de oorspronkelijke akte, bij de raadpleging hiervan in de DABS. Het zal ook steeds mogelijk zijn de historiek te raadplegen, met datum en reden van wijziging.

De DABS verstuurt bij elk gebruik van de verbetering overeenkomstig artikel 33 BW (materiële vergissing) of wijziging van een akte op basis van een andere akte of van een aangifte een notificatiebericht naar de bevoegde procureur des Konings. Het parket heeft immers een algemene toezichtsfunctie over de burgerlijke stand. Deze kan dan op bepaalde tijdstippen bv. een lijst trekken van alle verbeteringen bij deze procedure, en nagaan of hier geen misbruik van wordt gemaakt.”

• Het schema opgenomen onder 3° van 3.8.1. wordt punt 4° en wordt vervangen als volgt:

« 4° Schema

Schematisch kan dit als volgt worden voorgesteld:

1. Buitenlandse rechterlijke beslissing inzake afstamming => ABS => opmaak gewijzigde akte

2. Belgische rechterlijke beslissing (afstamming, nietigverklaring erkenning, verbetering, naams- of voornaamsverandering) => griffier => ABS => opmaak gewijzigde akte

3. Verbetering materiële vergissing => ABS => opmaak gewijzigde akte

4. Wijziging akte o.b.v. een andere akte/aangifte => ABS => opmaak gewijzigde akte.”

3.8.2. Meldingen op akten van de burgerlijke stand (art. 32 BW)

Zoals vermeld in het vorige punt wordt de automatische melding voor de nietigverklaring van een erkenning afgeschaft en vervangen door de rechtstreekse wijziging van akten.

• In punt 3.8.2. “Meldingen op akten van de burgerlijke stand (art. 32 BW)” wordt het tweede lid dus in die zin aangepast:

“Dit is het geval voor:

1° echtscheidingen (art. 1275, § 2 en art. 1303 Ger. W.);

2° naamsveranderingen (art. 370/7 BW);

3° nietigverklaringen van een huwelijk (art. 193ter BW, art. 391octies SW. en art. 79quater, § 4, Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen);

4° vernietiging of intrekking van een vergunning tot naamsverandering (art. 370/8 BW);

5° terugkeer van de betrokkene ingeval van een verklaring van afwezigheid (art. 122, derde lid, BW) of van een gerechtelijke verklaring van overlijden (art. 134, derde lid, BW).”

• Daarnaast wordt er in dit punt ook een aanvulling gedaan in verband met de gegevens die de meldingen bevatten. Artikel 32, § 2, 5° Burgerlijk Wetboek bepaalt nu dat een melding van de DABS tot nietigverklaring van een akte dezelfde gegevens bevat als de akte van nietigverklaring, met name de akte waarop de melding betrekking heeft en de soort van nietigverklaring (zoals bepaald in artikel 66 Burgerlijk Wetboek).

Het veertiende lid wordt daarom vervangen als volgt :

“Daarnaast worden in de gevallen van echtscheiding, de vergunning tot naamsverandering en nietigverklaring een aantal van de gegevens vermeld als deze voorzien in de akte van echtscheiding (art. 64, 1° en 3° BW), de akte van naamsverandering (art. 63, 1°, 2° en 4° BW) en de akte van nietigverklaring (art. 66 BW).”

• Het schema over de automatische meldingen van de DABS voor Belgische gerechtelijke beslissingen wordt vervangen als volgt :

“Schematisch:

1) Belgische gerechtelijke beslissing tot

1° echtscheiding;

réglementation concernant l’enfant sans vie – M.B. du 1er février 2019) et figure à présent dans la loi en tant que possibilité générale. De cette manière, la déclaration du sexe (avec attestation médicale) peut être traitée au moyen d’un acte modifié (art. 48 du Code civil).

L’officier compétent établit immédiatement le ou les actes modifiés à la suite de l’autre acte ou de la déclaration qui est à l’origine de la modification et qui entraîne une modification d’un ou de plusieurs actes de l’état civil.

L’acte modifié mentionne la modification de l’acte. La modification sera donc toujours visible lors de la consultation dans la BAEC ou lors de la délivrance d’une copie.

L’officier de l’état civil compétent est l’officier généralement compétent ou l’officier du lieu de l’établissement de l’acte.

La modification d’un acte induira, dans certains cas également, la modification automatique par la BAEC des autres actes de la personne concernée et, éventuellement, de ses descendants. La BAEC associe en effet ces actes les uns aux autres.

Lors de la consultation des actes dans la BAEC, les modifications par rapport à l’acte d’origine seront toujours clairement indiquées. De même, il sera toujours possible de consulter l’historique, avec la date et le motif de la modification.

La BAEC envoie une notification au procureur du Roi compétent à chaque recours à une rectification conformément à l’article 33 du Code civil (erreur matérielle) ou modification d’un acte sur la base d’un autre acte ou d’une déclaration. Le parquet a en effet une fonction générale de surveillance en matière d’état civil. Celui-ci peut alors, à des moments spécifiques, dresser par exemple une liste de toutes les rectifications dans le cadre de cette procédure et vérifier s’il n’y a pas eu d’abus. »

• Le schéma figurant au point 3° du point 3.8.1. devient le point 4° et est remplacé par ce qui suit :

« 4° Schéma

Cela peut être représenté schématiquement comme suit :

1. Décision judiciaire étrangère en matière de filiation => OEC => établissement de l’acte modifié

2. Décision judiciaire belge (filiation, annulation reconnaissance, rectification, changement de nom ou de prénoms) => greffier => OEC => établissement de l’acte modifié

3. Rectification d’une erreur matérielle => OEC => établissement de l’acte modifié

4. Modification d’un acte sur la base d’un autre acte ou d’une déclaration => OEC => établissement de l’acte modifié. »

3.8.2. Mentions aux actes de l’état civil (art. 32 du Code civil)

Comme mentionné au point précédent, la mention automatique pour l’annulation d’une reconnaissance est supprimée et remplacée par la modification directe d’actes.

• Au point 3.8.2. « Mentions aux actes de l’état civil (art. 32 du Code civil) », l’alinéa 2 est donc adapté en ce sens :

« C’est le cas dans les matières suivantes :

1° le divorce (art. 1275, § 2, et 1303 du Code judiciaire);

2° le changement de nom (art. 370/7 du Code civil);

3° l’annulation d’un mariage (art. 193ter du Code civil, art. 391octies du Code pénal et art. 79quater, § 4, de la loi du 15 décembre 1980 sur l’accès au territoire, le séjour, l’établissement et l’éloignement des étrangers);

4° l’annulation ou le retrait de l’autorisation de changement de nom (art. 370/8 du Code civil);

5° la réapparition de l’intéressé qui a fait l’objet d’une déclaration d’absence (art. 122, alinéa 3, du Code civil) ou d’une déclaration judiciaire de décès (art. 134, alinéa 3, du Code civil). »

• En outre ce point est complété en ce qui concerne les données contenues dans les mentions. L’article 32, § 2, 5°, du Code civil dispose à présent qu’une mention de la BAEC pour l’annulation d’un acte contient les mêmes données que l’acte d’annulation, à savoir l’acte sur lequel porte la mention et le type d’annulation (comme prévu à l’article 66 du Code civil).

L’alinéa 14 est dès lors remplacé par ce qui suit :

« En outre, dans les cas de divorce, d’autorisation de changement de nom et d’annulation, il est mentionné un certain nombre de données prévues dans l’acte de divorce (art. 64, 1° et 3°, du Code civil), dans l’acte de changement de nom (art. 63, 1°, 2° et 4°, du Code civil) et dans l’acte d’annulation (art. 66, du Code civil). »

• Le schéma relatif aux mentions automatiques de la BAEC pour les décisions judiciaires belges est remplacé par ce qui suit :

« Pour schématiser :

1) Décision judiciaire belge

1° de divorce ;

- 2° nietigverklaring van een huwelijk;
- 3° terugkeer van de betrokkene ingeval van een verklaring van afwezigheid of een gerechtelijke verklaring van overlijden;
- 4° vernietiging of intrekking van een vergunning tot naamsverandering.

De griffier verstuurt gegevens beslissing via DABS
=> DABS maakt melding op (elektronisch zegel DABS) + DABS verbindt automatisch met andere akten indien nodig."

3.8.4. Elektronische randmelding

In het punt 3.8. "Wijzigen van akten van de burgerlijke stand" wordt een punt 3.8.4. "Elektronische randmelding" toegevoegd :

"3.8.4. Elektronische randmelding

De wet van 31 juli 2020 heeft een overgangsbepaling ingevoerd in de wet modernisering burgerlijke stand (nieuw art. 116/3).

In bepaalde gevallen werd er op een oude papieren akte van de burgerlijke stand geen randmelding gezet, die er wel had moeten staan. Zo bv. wanneer geen naamsverandering werd gerandmeld op de huwelijksakte (maar wel op de geboorteakte, op basis van een koninklijk besluit tot naamsverandering).

Aangezien het in elk geval ontoelaatbaar is om de oude papieren akten zelf nog te randmelden, en deze pas nadien te migreren is nu voorzien in de mogelijkheid om een elektronische randmelding toe te voegen op een gemigreerde papieren akte in de DABS, zodat deze akte correct is.

Eender welke ambtenaar van de burgerlijke stand die het ontbreken van een randmelding vaststelt, kan deze via de DABS toevoegen op de gemigreerde akte, voor zover hij beschikt over de basis voor de toevoeging ervan (bv. vonnis van echtscheiding, koninklijk besluit tot naamsverandering, ...).

De elektronische randmelding wordt getekend door de ambtenaar van de burgerlijke stand die ze heeft toegevoegd op dezelfde wijze als hij een (gewijzigde) akte van de burgerlijke stand zou ondertekenen.

Deze randmelding komt dan in de historiek van de gemigreerde akte, op dezelfde wijze als voorzien in de bijlage 4 bij het Koninklijk besluit van 3 februari 2019 tot vaststelling van de modellen van uittreksels en afschriften van akten van de burgerlijke stand, tot uitvoering van artikel 29, § 4, van het Burgerlijk Wetboek.

De basis van de toevoeging van de randmelding moet als bijlage in de DABS worden opgenomen."

3.9. Verbetering van akten van de burgerlijke stand

Het punt 3.9. van de omzendbrief modernisering burgerlijke stand wordt grondig gewijzigd.

De procedure tot verbetering van een materiële vergissing door de ABS werd reeds vereenvoudigd door de wet modernisering burgerlijke stand.

Het concept van de materiële vergissing wordt nu verder aangepast aan de elektronische context, om een aantal specifieke verbeteringen, waarvoor de tussenkomst van de rechtbank niet wenselijk is, snel te kunnen doorvoeren.

Hetzelfde geldt voor de nietigverklaring van akten van de burgerlijke stand die in de beginfase van de DABS verkeerdelijk werden opge- maakt door de overschakeling van een papieren naar een elektronische omgeving. Ook hiervoor zal het onder bepaalde voorwaarden mogelijk zijn voor de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akten zelf nietig te verklaren ('ambtshalve nietigverklaring').

Het opschrift van punt 3.9 wordt vervangen als volgt :

"3.9. Verbetering en nietigverklaring van akten van de burgerlijke stand".

3.9.1. Verbetering door de ABS (art. 33-34)

Het opschrift van punt 3.9.1. wordt vervangen als volgt :

"3.9.1. Verbetering en ambtshalve nietigverklaring door de ABS (art. 33-34/1 BW)".

De belangrijkste wijziging van de wet van 31 juli 2020 is de verruiming van de verbeteringsmogelijkheid van de materiële vergissing door de ambtenaar van de burgerlijke stand (1°) en de invoering van de ambtshalve nietigverklaring van een akte door de ambtenaar van de burgerlijke stand (2°).

Het punt 3.9.1. wordt onderverdeeld in 3.9.1.1. en 3.9.1.2.

Punt 3.9.1.1. zal de huidige tekst van punt 3.9.1. bevatten, met de volgende wijzigingen.

3.9.1.1. Verbetering materiële vergissing

• Sinds de wet modernisering burgerlijke stand bepaalt artikel 33 Burgerlijk Wetboek dat de bevoegde ABS die op een akte van de burgerlijke stand een materiële vergissing vaststelt op basis van een authentieke akte of officieel attest, deze akte van de burgerlijke stand zelf kan verbeteren.

2° d'annulation d'un mariage ;

3° de réapparition de l'intéressé qui a fait l'objet d'une déclaration d'absence ou d'une déclaration judiciaire de décès ;

4° d'annulation ou de retrait d'une autorisation de changement de nom;

Le greffier envoie les données de la décision via la BAEC

=> la BAEC effectue la mention (cachet électronique BAEC) + la BAEC relie automatiquement avec d'autres actes si nécessaire. »

3.8.4. Mention marginale électronique

Au point 3.8. « Modifications d'actes de l'état civil », il est ajouté un point 3.8.4. « Mention marginale électronique », rédigé comme suit :

« 3.8.4. Mention marginale électronique

La loi du 31 juillet 2020 a introduit une disposition transitoire dans la loi sur la modernisation de l'état civil (nouvel art. 116/3).

Dans certains cas, un ancien acte de l'état civil papier ne comporte aucune mention marginale alors qu'une telle mention aurait dû y être apposée. C'est le cas par exemple lorsqu'aucun changement de nom n'a été mentionné en marge sur l'acte de mariage (mais bien sur l'acte de naissance, sur la base d'un arrêté royal de changement de nom).

Dès lors qu'il est en tous les cas envisageable d'émarger encore les anciens actes papier mêmes pour les migrer par la suite, on prévoit dorénavant la possibilité d'ajouter une mention marginale électronique sur un acte papier migré dans la BAEC, de manière à ce que cet acte soit correct.

Un officier de l'état civil, quel qu'il soit, qui constate l'absence d'une mention marginale, peut l'ajouter, via la BAEC, sur l'acte migré, pour autant qu'il dispose de ce qui est à la base de cet ajout (p. ex. une décision de divorce, un arrêté royal de changement de nom,...).

La mention marginale électronique est signée par l'officier de l'état civil qui l'a ajoutée de la même façon qu'il signerait un acte (modifié) de l'état civil.

Cette mention marginale figure alors dans l'historique de l'acte migré de la même manière que ce qui est prévu à l'annexe 4 de l'arrêté royal du 3 février 2019 fixant les modèles d'extraits et des copies d'actes de l'état civil, pris en exécution de l'article 29, § 4, du Code civil.

La base de l'ajout de cette mention marginale doit figurer en annexe dans la BAEC. ».

3.9. Rectification d'actes de l'état civil

Le point 3.9. de la circulaire relative à la modernisation de l'état civil, est modifié en profondeur.

La procédure de rectification d'une erreur matérielle par l'OEC a déjà été simplifiée par la loi sur la modernisation de l'état civil.

Le concept d'erreur matérielle est encore adapté au contexte électronique afin de pouvoir réaliser rapidement un certain nombre de rectifications spécifiques pour lesquelles l'intervention d'un tribunal n'est pas souhaitable.

Cela est également valable pour l'annulation d'actes de l'état civil qui ont été établis de manière erronée dans la phase initiale de la BAEC lors du passage d'un environnement papier vers un environnement électronique. L'officier de l'état civil aura également la possibilité à cet effet, sous certaines conditions, d'annuler lui-même les actes (« annulation d'office »).

L'intitulé du point 3.9. est remplacé par ce qui suit :

« 3.9. Rectification et annulation des actes de l'état civil ».

3.9.1. Rectification par l'OEC (art. 33-34)

L'intitulé du point 3.9.1. est remplacé par ce qui suit :

« 3.9.1. Rectification et annulation d'office par l'OEC (art. 33-34/1 du Code civil) » .

La principale modification de la loi du 31 juillet 2020 est l'élargissement de la possibilité de rectification de l'erreur matérielle par l'officier de l'état civil (1°) et l'introduction de l'annulation d'office d'un acte par l'officier de l'état civil (2°).

Le point 3.9.1. est subdivisé en 3.9.1.1. et 3.9.1.2.

Le point 3.9.1.1. comprendra le texte actuel du point 3.9.1., avec les modifications suivantes.

3.9.1.1. Rectification d'une erreur matérielle

• Depuis la Loi sur la modernisation de l'état civil, l'article 33 du Code civil prévoit que l'OEC compétent qui constate une erreur matérielle dans un acte de l'état civil, sur la base d'un acte authentique ou d'une attestation officielle, peut rectifier lui-même cet acte de l'état civil.

De definitie van de materiële vergissing zelf (art. 34 BW) wordt nu licht uitgebreid, in die zin dat de ambtenaar van de burgerlijke stand de vergissing kan vaststellen zowel bij de opmaak als bij de wijziging van een akte van de burgerlijke stand.

Het achtste lid van punt 3.9.1. (dat punt 3.9.1.1. wordt) wordt in die zin aangepast :

“Een materiële vergissing houdt in dat een ABS, op het ogenblik van de opmaak of wijziging van een akte van de burgerlijke stand, bij vergissing een gegeven heeft opgenomen in deze akte dat niet volledig overeenstemt met de vermelding van dit gegeven op de authentieke akten of officiële attesten die hij op dat ogenblik in zijn bezit had (art. 34 BW).”

• Daarnaast verruimt de wet van 31 juli 2020 ook de limitatieve opsomming van de gevallen die beschouwd worden als materiële vergissing, omdat deze te weinig rekening hield met de opmaak van de akten in een informaticatoepassing.

De opsomming in de omzendbrief modernisering burgerlijke stand wordt hieraan aangepast door de volgende wijzigingen of verduidelijkingen, aangeduid per categorie.

a) Een schrijf- of typfout in namen en voornamen:

Dit punt wordt vervangen als volgt:

“ Voorbeeld : de vermelding van Jozeph i.p.v. Jozef op een geboorteakte.

Niet enkel een schrijf- of typfout in de namen en voornamen wordt als een materiële vergissing beschouwd, maar ook een verwisseling tussen beiden, d.w.z. dat de voornaam als naam werd opgenomen en omgekeerd.

Het is ook nodig nog te verduidelijken tot welke voorouder er kan teruggegaan worden in de akten om de schrijfwijze van de naam te verbeteren. Hiervoor zijn er verschillende beperkingen:

1. Volgens artikel 34 BW moet de ambtenaar van de burgerlijke stand, bij de opmaak van een akte van de burgerlijke stand, bij vergissing een gegeven opgenomen hebben in deze akte dat niet volledig overeenstemt met de vermelding van dit gegeven op de authentieke akten of officiële attesten die hij op dat ogenblik in zijn bezit had.

Om te weten of de ABS de akte of het attest ‘in het bezit had’ moet de vraag gesteld worden of de ABS de akte had moeten nakijken op het ogenblik van de opmaak van de akte die de fout bevat.

Bij de opmaak van de geboorteakte zal het dus in principe gaan om de geboorteakte van de vader (of moeder, bij moederlijke afstamming).

Ook de algemeen bevoegde ABS kan ervan uitgaan dat de ABS die de akte opmaakte deze akten in zijn bezit had. Indien deze akten de fout niet bevatten, kan de verbetering via de materiële vergissing gebeuren.

2. Het Hof van Cassatie heeft de draagwijdte van de verbetering van de schrijfwijze van de naam beperkt tot de eerste generatie afstammelingen (Cass. 30 januari 1987, R.W., 1986-1987, col. 2357 ; Cass., 29 oktober 1976, Pas., 1977, I, p. 250), en dus bv. niet tot de afstammelingen van de tweede generatie. Dit geldt zowel voor rechterlijke verbeteringen als voor de verbetering van materiële vergissingen. (Deze cassatierechtspraak wordt echter betwist door de hoven en rechtbanken en de rechtsleer.)

De verbetering mag volgens deze rechtspraak dus slechts betrekking hebben op de eerste generatie afstammelingen: enkel de naam van de kinderen van de (over)grootvader (Van der Schueren) zouden via materiële vergissing (overgangsbepaling) verbeterd moeten worden.

In het geval de betrokkene zijn akte verbeterd wil zien op basis van de schrijfwijze van de naam in de geboorteakte van een andere ascendent dan deze van zijn vader zal hij dit enkel via de rechtbank kunnen proberen te bereiken. Het is aan de rechter om hier dan over te oordelen. In geval de rechtbank de Cassatierechtspraak volgt, zal de verbetering van de akte geweigerd worden.”

b) Een schrijf- of typfout in datum, plaats of uur van het rechtsfeit of de rechtshandeling die de akte vaststelt.

Wat de fout in datum, plaats of uur van het rechtsfeit of de rechtshandeling die de akte vaststelt, wordt verduidelijkt dat het moet gaan om een schrijf- of typfout in deze gegevens, zoals steeds de bedoeling was van de wetgever.

Het opschrift van b) wordt in die zin gewijzigd.

c) Verwisseling van personen vermeld in de akte (nieuwe categorie)

Het gaat om de gevallen waarin een verkeerde “rol” werd aangeduid bij de opmaak van de akte. Dit wil zeggen dat de gegevens van de vader bijvoorbeeld bij de moeder staan en omgekeerd of een echtgenoot en getuige werden omgewisseld (huwelijksakte). Dit komt voort uit het aanduiden van de verkeerde optie in een keuzelijst.

La définition de l’erreur matérielle même (art. 34 du Code civil) est légèrement élargie, en ce sens que l’officier de l’état civil peut constater l’erreur tant lors de l’établissement que lors de la modification d’un acte de l’état civil.

L’alinéa 8 du point 3.9.1. (qui devient le 3.9.1.1.) est adapté en ce sens :

« Une erreur matérielle implique que lors de l’établissement ou la modification d’un acte de l’état civil, un OEC a enregistré par erreur dans cet acte une donnée qui ne correspond pas entièrement à la mention de cette donnée sur les actes authentiques ou les attestations officielles dont il avait possession à ce moment-là (art. 34 du Code civil). »

• La loi du 31 juillet 2020 élargit par ailleurs l’énumération limitative des cas considérés comme erreurs matérielles, étant donné qu’elle ne tenait pas suffisamment compte de l’établissement des actes dans une application informatique.

L’énumération figurant dans la circulaire relative à la modernisation de l’état civil y est adaptée, de par les modifications ou précisions suivantes, indiquées par catégorie.

a) Une faute d’orthographe ou une faute de frappe dans les noms et prénoms :

Ce point est modifié comme suit :

« Exemple : mention de Jozeph au lieu de Joseph sur un acte de naissance.

Sont non seulement considérés comme une erreur matérielle une faute d’orthographe ou de frappe dans les noms et prénoms mais également une confusion entre eux, à savoir le fait que le prénom a été enregistré en tant que nom et inversement.

Il convient également de préciser encore ici jusqu’à quel ancêtre il peut être remonté dans les actes pour rectifier l’orthographe du nom. Il y a quelques limites en la matière :

1. En vertu de l’article 34 du Code civil, lors de l’établissement d’un acte de l’état civil, l’officier de l’état civil doit avoir enregistré par erreur dans cet acte une donnée qui ne correspond pas entièrement à la mention de cette donnée sur les actes authentiques ou les attestations officielles dont il était en possession à ce moment-là.

Pour savoir si l’OEC « était en possession » de l’acte ou de l’attestation, il faut poser la question de savoir si l’OEC aurait dû contrôler l’acte au moment de l’établissement de l’acte qui contenait l’erreur.

Lors de l’établissement de l’acte de naissance, il s’agira donc de l’acte de naissance du père (ou de la mère en cas de filiation maternelle).

L’OEC généralement compétent peut également en déduire que l’OEC qui a établi l’acte était en possession de ces actes. Si ces actes ne contiennent pas l’erreur, la rectification peut se faire via l’erreur matérielle.

2. La Cour de cassation a limité la portée de la rectification de l’orthographe du nom aux descendants de la première génération (Cass. 30 janvier 1987, R.W., 1986-1987, col. 2357 ; Cass., 29 octobre 1976, Pas., 1977, I, p. 250), et donc pas aux descendants de la deuxième génération, par exemple. Cela s’applique à la fois aux rectifications judiciaires et aux rectifications d’erreurs matérielles. (Cette jurisprudence de la Cour de cassation est cependant contestée par les cours et tribunaux et la doctrine.)

Selon cette jurisprudence, la rectification ne peut donc concerner que la première génération de descendants : seul le nom des enfants de (l’arrière) grand-père (Van der Schueren) devrait être rectifié par le biais de l’erreur matérielle (disposition transitoire).

Dans le cas où l’intéressé veut voir rectifier son acte sur la base de l’orthographe du nom dans l’acte de naissance d’un autre ascendant que celui de son père, il pourra uniquement essayer de l’obtenir en passant par le tribunal. C’est alors au juge d’en décider. Si le tribunal suit la jurisprudence de la Cour de Cassation, la rectification de l’acte sera refusée. »

b) Une faute d’orthographe ou une faute de frappe dans la date, le lieu ou l’heure du fait juridique ou de l’acte juridique établi par l’acte.

Concernant l’erreur relative à la date, au lieu ou à l’heure du fait juridique ou de l’acte juridique établi par l’acte, il est précisé qu’il doit s’agir d’une faute d’orthographe ou de frappe dans ces données, comme cela a toujours été l’intention du législateur.

L’intitulé de b) est modifié en ce sens.

c) Confusion des personnes mentionnées dans l’acte (nouvelle catégorie)

Il s’agit des cas dans lesquels un « rôle » erroné est mentionné lors de l’établissement de l’acte. Cela signifie que les données du père, par exemple, se retrouvent chez la mère et inversement, ou qu’il y a eu échange entre un conjoint et un témoin (acte de mariage). C’est le résultat de l’indication de la mauvaise option dans une liste de sélection.

d) Ontbreken van voornamen of delen van een naam in een andere akte dan de eigen geboorteakte (nieuwe categorie)

Uit de praktijk blijkt ook dat het soms voorkomt dat er voornamen of delen van een naam van een persoon ontbreken in een andere akte van de burgerlijke stand dan de eigen akte van geboorte van de betrokkene, terwijl deze wel voorkomen in de akte van geboorte van de betrokkene.

Het is voortaan mogelijk om de voornamen of delen van de familienaam via de materiële vergissing toe te voegen in de andere akte, omdat de geboorteakte van de betrokkene in elk geval prioritair is.

e) Diakritische tekens

Het verbeteren van foutieve diakritische tekens in de akte was reeds voorzien als materiële vergissing in de omzendbrief modernisering burgerlijke stand (onder categorie a), maar stond nog niet letterlijk in de wet. Dit wordt nu in de wet toegevoegd ter verduidelijking.

Punt e) herneemt de leden 2 tot 4 van het huidige punt a).

f) Gegevens getuigen in de huwelijksakte (nieuwe categorie)

Ook (bepaalde) gegevens van de in de huwelijksakte opgenomen getuigen, die de ABS is vergeten op te nemen, of fouten in deze gegevens, vallen onder de materiële vergissing. Gezien de getuigen een louter ceremoniële waarde hebben (want ze zijn niet noodzakelijk om te kunnen huwen), zijn deze gegevens niet essentieel. De wetgever heeft een verbetering via de rechtbank dan ook niet als gerechtvaardigd beschouwd.

g) Foutief of niet overnemen van gegevens in authentieke akten of officiële attesten (nieuwe categorie)

De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt soms gegevens foutief of niet over in een akte van de burgerlijke stand, terwijl deze echter wel vermeld staan in de authentieke akten of officiële attesten die bij het opmaken van de akte werden voorgelegd.

Het kan gaan om bv. de datum van kracht van gewijsde die correct in het gerechtelijk stuk staat, maar niet correct werd overgenomen in de akte. Het zou bijvoorbeeld ook kunnen gaan om het verkeerd overnemen van de geboorteplaats in de Belgische akte op basis van de buitenlandse akte, terwijl deze correct vermeld staat in de buitenlandse akte van geboorte.

In dit soort gevallen is het nu mogelijk om de akte van de burgerlijke stand te verbeteren, zonder dat dit via de rechtbank moet gebeuren.

h) Fouten in medische attesten en processen-verbaal

De hierboven genoemde gevallen van materiële vergissingen kunnen ook voorkomen in de medische attesten waarop de ambtenaar van de burgerlijke stand zich baseert om een akte op te maken (m.n. geboorte- of overlijdensattest).

Ook in dit geval kan de ABS de akte van de burgerlijke stand verbeteren volgens de procedure van de materiële vergissing, op basis van het door de arts of vroedvrouw verbeterd medisch attest.

Hetzelfde geldt voor fouten in processen-verbaal, door de ABS opgemaakt bv. bij het niet-functioneren van de DABS of bij een geboorte of overlijden op een schip of luchtvaartuig.

Het verbeterde medisch attest of proces-verbaal is een wettelijk voorziene bijlage in de DABS ter controle.

- Punt 3.9.1.1. wordt aangevuld als volgt :

“Het gebruik van de mogelijkheid tot verbetering via de materiële vergissing door de ABS mag er niet toe leiden dat de ABS de akten van de burgerlijke stand onzorgvuldig opmaakt. Het is nog steeds van belang dat de akten, vóór de ondertekening ervan, grondig worden nagekeken. Fouten moeten zoveel als mogelijk vermeden worden. De uitbreiding van de gevallen van de materiële vergissing heeft enkel tot doel om, in het geval van een vergissing, de akte zo snel als mogelijk te kunnen rechtzetten.

Om die reden voorziet de wet van 31 juli 2020 dat de DABS bij elk gebruik van de verbetering van een materiële vergissing een notificatiebericht verstuurt naar de bevoegde procureur des Konings. Het parket heeft immers een algemene toezichtsfunctie over de burgerlijke stand. Deze kan dan op bepaalde tijdstippen bv. een lijst trekken van alle verbeteringen bij deze procedure, en nagaan of hier geen misbruik van wordt gemaakt.”

3.9.1.2. Ambtshalve nietigverklaring door de ABS

Een nieuw punt 3.9.1.2. wordt ingevoegd :

“3.9.1.2. Ambtshalve nietigverklaring door ABS

De wet van 31 juli 2020 voert een nieuwe mogelijkheid in voor de ambtenaar van de burgerlijke stand: in bepaalde gevallen kan deze nu ook zelf akten van de burgerlijke stand nietig verklaren (art. 34/1 BW).

Zoals het mogelijk is om bepaalde fouten zelf te verbeteren (materiële vergissing), moet het ook mogelijk zijn om akten in hun geheel te kunnen nietig verklaren indien de fout de opmaak van de akte zelf betreft. Manifest onjuiste akten moeten zo snel mogelijk uit de DABS

d) Absence de prénoms ou de parties d'un nom dans un autre acte que le propre acte de naissance (nouvelle catégorie)

La pratique montre également qu'il arrive parfois que des prénoms ou parties du nom d'une personne manquent dans un autre acte de l'état civil que le propre acte de naissance de l'intéressé, alors qu'ils figurent bel et bien dans son acte de naissance.

Il est désormais possible d'ajouter les prénoms ou parties du nom de famille par le biais de l'erreur matérielle dans l'autre acte, car l'acte de naissance de l'intéressé est en tous les cas prioritaire.

e) Signes diacritiques

La rectification de signes diacritiques erronés dans l'acte était déjà prévue en tant qu'erreur matérielle dans la circulaire relative à la modernisation de l'état civil (sous la catégorie a), mais ne figurait pas encore littéralement dans la loi. Elle est à présent ajoutée dans la loi à des fins de clarification.

Le point e) reprend les alinéas 2 à 4 du point a) actuel.

f) Données des témoins sur l'acte de mariage (nouvelle catégorie)

Relèvent également de l'erreur matérielle, (certaines) données relatives aux témoins figurant sur l'acte de mariage que l'officier de l'état civil a oublié de reprendre, ou les erreurs dans ces données. Étant donné que les témoins ont une valeur purement cérémonielle (car ils ne sont pas indispensables pour pouvoir se marier), ces données ne sont pas essentielles. Le législateur a dès lors considéré que la rectification par la voie du tribunal ne se justifiait pas.

g) Reproduction erronée ou non-reproduction de données mentionnées dans des actes authentiques ou attestations officielles (nouvelle catégorie)

L'officier de l'état civil enregistre parfois des données de manière erronée ou ne les enregistre pas dans un acte de l'état civil alors qu'elles sont effectivement mentionnées dans les actes authentiques ou attestations officielles ayant été produits lors de l'établissement de l'acte.

Il peut s'agir, par exemple, de la date de force de chose jugée qui figure correctement dans le document judiciaire mais qui n'a pas été enregistrée correctement dans l'acte. Il pourrait par exemple également s'agir du lieu de naissance enregistré erronément dans l'acte belge sur la base de l'acte étranger alors que celui-ci est mentionné correctement dans l'acte de naissance étranger.

Dans ce genre de cas, il est à présent possible de rectifier l'acte de l'état civil sans devoir passer par le tribunal.

h) Erreurs dans les attestations médicales et les procès-verbaux

Les cas d'erreurs matérielles précités peuvent également se produire dans les attestations médicales sur lesquelles se base l'officier de l'état civil pour établir un acte (notamment les actes de naissance ou de décès).

Dans ce cas également, l'officier de l'état civil peut rectifier l'acte de l'état civil selon la procédure de l'erreur matérielle, sur la base de l'attestation médicale rectifiée par le médecin ou l'accoucheuse.

Il en va de même pour les erreurs dans les procès-verbaux établis par l'officier de l'état civil, notamment en cas de non-fonctionnement de la BAEC ou en cas de naissance ou de décès à bord d'un navire ou d'un aéronef.

L'attestation médicale rectifiée ou le procès-verbal rectifié constituent à des fins de contrôle une annexe prévue par la loi dans la BAEC.

- Le point 3.9.1.1. est complété par ce qui suit :

« Le recours par l'officier de l'état civil à la possibilité de rectifier par le biais de l'erreur matérielle ne peut conduire l'officier de l'état civil à se montrer négligent dans l'établissement des actes de l'état civil. Il importe toujours de vérifier minutieusement les actes avant leur signature. Les erreurs doivent être évitées dans la mesure du possible. L'extension des cas d'erreur matérielle a pour seul objectif de permettre la rectification de l'acte dans les plus brefs délais en cas d'erreur.

C'est la raison pour laquelle la loi du 31 juillet 2020 prévoit l'envoi par la BAEC d'une notification au procureur du Roi compétent chaque fois qu'il est recouru à la rectification d'une erreur matérielle. Le parquet a en effet une fonction générale de surveillance en matière d'état civil. Celui-ci peut alors, à des moments spécifiques, dresser par exemple une liste de toutes les rectifications dans le cadre de cette procédure et vérifier s'il n'y a pas eu d'abus. »

3.9.1.2. Annulation d'office par l'officier de l'état civil

Un nouveau point 3.9.1.2. est inséré :

« 3.9.1.2. Annulation d'office par l'officier de l'état civil

La loi du 31 juillet 2020 introduit une nouvelle possibilité pour l'officier de l'état civil : dans certains cas, il peut désormais également annuler lui-même des actes de l'état civil (art. 34/1 du Code civil).

À l'instar de la possibilité de rectifier soi-même certaines erreurs (erreur matérielle), il doit également être possible d'annuler des actes dans leur ensemble lorsque l'erreur concerne l'établissement même de l'acte. Les actes manifestement erronés doivent pouvoir être retirés le

kunnen worden gehaald. Het is in de praktijk niet werkbaar om voor al deze “vergissingen” een verbetering of nietigverklaring via de rechtbank aan te vragen. Het wachten op een beslissing van de rechtbank kan vele andere zaken blokkeren, zoals bijvoorbeeld de collecte in het Rijksregister.

De ambtshalve nietigverklaring is mogelijk in de volgende gevallen:

a) de akte heeft betrekking op een rechtsfeit dat of rechtshandeling die nooit heeft plaatsgevonden:

Voorbeeld : een ABS wilde een voorlopige versie opmaken van een huwelijksakte ter voorbereiding van het huwelijk, maar ondertekende deze per ongeluk voor het huwelijk werd voltrokken.

Het zou ook kunnen gaan om een akte van naamsverandering, een akte van overlijden, een akte van erkenning enz. opgemaakt voor een verkeerde persoon, door invulling van een verkeerd Rijksregisternummer (bv. 1 cijfer verschil) of omdat iemand een sterk gelijkende naam en voornaam had en de ABS het verschil niet heeft opgemerkt.

b) de akte heeft betrekking op een rechterlijke of administratieve beslissing die nooit werd uitgesproken:

Voorbeeld : opmaak van een akte van echtscheiding voor een gerechtelijke beslissing die nog niet was uitgesproken.

c) de akte werd opgemaakt zonder dat aan de wettelijke vereiste voorwaarden hiervoor voldaan was:

Voorbeelden : de geboorteakte werd opgemaakt zonder medisch attest, de akte werd ondertekend zonder dat een vereiste termijn werd afgewacht (bv. akte van geslachtsverandering, akte van nationaliteit), een gewijzigde akte werd opgemaakt op basis van een rechterlijke beslissing die niet in kracht van gewijsde was getreden.

d) de ambtenaar van de burgerlijke stand was niet bevoegd of niet gemachtigd om de akte op te maken:

Voorbeeld : de ambtenaar van de burgerlijke stand van de woonplaats van de betrokkene maakte de overlijdensakte op, in plaats van de ambtenaar van de overlijdensplaats.

In verband met de gevallen onder *a)* en *b)* : In principe mag dit soort gevallen zo goed als niet voorkomen. Dit kwam vooral voor in de periode van de opstart van de DABS, ten gevolge van de grote hervorming van de burgerlijke stand, en het feit dat de ambtenaren en beampten van de burgerlijke stand niet vertrouwd waren met het informaticasysteem van de DABS. Er werd ‘te snel gevalideerd’ of een verkeerd cijfer (bv. van het Rijksregisternummer) ingetikt in de DABS zonder dit op te merken.

Indien dit toch voorvalt moet de ABS zijn vergissing kunnen rechtzetten, en de akte zo snel als mogelijk vernietigen, om moeilijkheden voor de betrokkene te vermijden en om de correcte akte wel te kunnen opmaken. Een rechterlijke verbetering zal veel tijd in beslag nemen en beletten dat de correcte akte wordt opgesteld, hetgeen in het nadeel van de burger is.

Net als voor de verbetering via de materiële vergissing wordt ook hier voorzien dat processen-verbaal, die werden opgemaakt in deze omstandigheden, ambtshalve nietig kunnen worden verklaard. De ambtshalve nietigverklaring kan rechtstreeks vermeld worden op het papieren proces-verbaal, voorzien van een handtekening van de ambtenaar van de burgerlijke stand.

In geval van een ambtshalve nietigverklaring maakt de ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte heeft opgemaakt onmiddellijk de akte van nietigverklaring op. De ABS verbindt deze vervolgens met de akte van de burgerlijke stand waarop de nietigverklaring betrekking heeft. Indien nodig maakt de ABS ook de gewijzigde akte of akten van de burgerlijke stand op. Het is immers mogelijk dat er, ten gevolge van de nietigverklaring van een akte, ook andere akte(n) van de burgerlijke stand wijzigen.

In het geval van een nietigverklaring van een akte van erkenning bijvoorbeeld zal de ambtenaar van de burgerlijke stand de akte van nietigverklaring opmaken, deze akte verbinden met de akte van erkenning, en daarnaast ook een gewijzigde geboorteakte opmaken.

De nietig verklaarde akten blijven steeds zichtbaar in de DABS.

De mogelijkheid tot ambtshalve nietigverklaring van een akte is echter wel op twee manieren beperkt, nl:

- in de tijd, met name tot één maand na de opmaak van de akte (en dus niet jaren na datum opmaak), en slechts voor zover deze de rechtstoestand van de personen op wie de akte betrekking heeft niet in gevaar brengt. Wanneer de akte ten onrechte is opgesteld maar de rechtsfeiten en rechtshandelingen die ze vaststelt in essentie correct zijn en reeds voorwerp van de opbouw van rechten zijn, kan ze niet meer ambtshalve nietig verklaard worden en moet desgevallend de familie-rechtbank zich uitspreken voor een verbetering of nietigverklaring van de akte;

- enkel de ABS zelf heeft deze bevoegdheid, net zoals voor de huwelijksakten (art. 9 BW) (zie 3.2.2.). Een beampte van de burgerlijke stand kan dit dus niet doen.

plus rapidement possible de la BAEC. Dans la pratique, il n'est pas réalisable de demander via le tribunal une rectification ou une annulation pour toutes ces « erreurs ». L'attente d'une décision du tribunal peut entraîner de nombreux blocages comme notamment la ‘collecte’ dans le registre national.

L'annulation d'office est possible dans les cas suivants :

a) L'acte concerne un fait juridique ou un acte juridique qui n'a jamais eu lieu :

Exemple : un officier de l'état civil souhaitant établir une version provisoire d'un acte de mariage en préparation du mariage la signe par erreur avant la célébration du mariage.

Il pourrait également s'agir d'un acte de changement de nom, un acte de décès, un acte de reconnaissance, etc. établi pour une personne erronée en raison d'un numéro de registre national complété incorrectement (p. ex. 1 chiffre de différence) ou d'une forte ressemblance avec le nom et le prénom d'une autre personne sans que l'officier de l'état civil ne s'aperçoive de la différence.

b) L'acte concerne une décision judiciaire ou administrative qui n'a jamais été prononcée :

Exemple : établissement d'un acte de divorce avant qu'une décision judiciaire ne soit prononcée.

c) L'acte a été établi sans satisfaire aux conditions légales requises :

Exemples : l'acte de naissance a été établi sans attestation médicale, l'acte a été signé sans attendre le délai requis (par exemple, acte de changement de sexe, acte de nationalité), un acte modifié a été établi sur la base d'une décision judiciaire qui n'était pas passée en force de chose jugée.

d) L'officier de l'état civil n'était pas compétent pour établir l'acte :

Exemple : l'acte de décès a été établi par l'officier de l'état civil du domicile de l'intéressé au lieu de l'officier de l'état civil du lieu du décès.

En ce qui concerne les cas *a)* et *b)* : en principe, ce type de cas ne se présente pratiquement jamais. Ces cas se sont surtout présentés au cours de la période de lancement de la BAEC, en raison de la grande réforme de l'état civil et du fait que les officiers et agents de l'état civil n'étaient pas familiarisés avec le système informatique de la BAEC. Il s'agissait de ‘validations trop rapides’ ou d'un chiffre mal encodé (p. ex. le numéro de registre national) dans la BAEC sans que l'on s'en aperçoive.

Si cela se produit quand même, l'officier de l'état civil doit pouvoir rectifier son erreur et annuler l'acte dans les plus brefs délais afin d'éviter les problèmes pour l'intéressé et de pouvoir établir l'acte correct. Une rectification judiciaire prendra beaucoup de temps et empêchera l'établissement de l'acte correct, ce qui est préjudiciable pour le citoyen.

Comme pour la rectification via l'erreur matérielle, il est également prévu ici que les procès-verbaux établis dans ces circonstances peuvent être annulés d'office. L'annulation d'office peut être mentionnée directement sur le procès-verbal papier, pourvue d'une signature de l'officier de l'état civil.

En cas d'annulation d'office, l'officier de l'état civil qui a dressé l'acte établit immédiatement l'acte d'annulation et l'associe ensuite à l'acte de l'état civil auquel l'annulation se rapporte. Le cas échéant, l'officier de l'état civil établit également l'acte ou les actes de l'état civil modifiés. Il est en effet possible qu'à la suite de l'annulation d'un acte, d'autres actes de l'état civil changent.

Dans le cas, par exemple, d'une annulation d'un acte de reconnaissance, l'officier de l'état civil établira l'acte d'annulation, associera cet acte à l'acte de reconnaissance et établira en outre également un acte de naissance modifié.

Les actes annulés restent toujours visibles dans la BAEC.

La possibilité d'annulation d'office d'un acte est toutefois limitée de deux manières :

- dans le temps, à savoir à un mois après l'établissement de l'acte (et donc pas des années après la date d'établissement) et uniquement pour autant qu'elle ne compromette pas le statut juridique des personnes concernées par l'acte. Lorsque l'acte a été établi à tort, mais que les faits et actes juridiques qu'il établit sont en soi corrects et sont déjà l'objet de constitution de droits, il ne peut plus être annulé d'office et, le cas échéant, le tribunal de la famille doit se prononcer sur la rectification ou l'annulation de l'acte ;

- seul l'officier de l'état civil a cette compétence, comme pour les actes de mariage (article 9 du Code civil) (voir 3.2.2.). Un agent de l'état civil n'est donc pas habilité à le faire.

Net zoals de verbetering van een materiële vergissing stuurt de DABS, bij elke nietigverklaring van een akte door de ABS, een automatische notificatie naar de procureur des Konings.

Dit maakt het mogelijk voor het parket om hierop een gecentraliseerde controle uit te oefenen. Het parket kan op basis van deze notificaties nagaan of er in bepaalde gemeenten te veel of oneigenlijk gebruik van gemaakt wordt. Indien het parket anomalieën opmerkt kan het steeds zijn algemeen recht van toezicht op de burgerlijke stand gebruiken en hier tegen optreden (art. 40 BW).

De mogelijkheid tot ambtshalve nietigverklaring van een akte mag er immers niet toe leiden dat akten onzorgvuldig opgemaakt worden. De toepassing van de ambtshalve nietigverklaring moet beperkt blijven tot uitzonderlijke gevallen. Onregelmatigheden in het gebruik hiervan kunnen op die manier worden bestraft.

De ABS blijft verantwoordelijk voor het (correct) opstellen of wijzigen van de akten van de burgerlijke stand (zie art. 36 BW).

Daarnaast is voorzien dat het beheerscomité DABS jaarlijks een lijst opmaakt van het aantal akten dat ambtshalve werd vernietigd. Ze bezorgt deze lijst aan de minister van Justitie, die deze lijst neerlegt in de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Op die manier kan de Kamer van volksvertegenwoordigers de ambtshalve nietigverklaringen van akten van de burgerlijke stand door de ambtenaren van de burgerlijke stand, en de eventuele betwistingen hiervan door het Openbaar Ministerie, mee opvolgen.

De verantwoordelijkheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand wordt, als gevolg van de mogelijkheid tot ambtshalve nietigverklaring van de akten van de burgerlijke stand, logischer wijze uitgebreid tot de ambtshalve nietig verklaarde akten van de burgerlijke stand (zie 3.10.1.).

Artikel 33 van de wet van 31 juli 2020 bevat een overgangsbepaling met betrekking tot de ambtshalve nietigverklaring. Die overgangsbepaling voorziet dat een akte van de burgerlijke stand die voldoet aan de in artikel 34/1 BW bepaalde voorwaarden en die opgemaakt werd tussen 31 maart 2019 en 1 september 2020, ambtshalve vernietigd kan worden tot en met 30 september 2020.

Indien er reeds een verzoekschrift tot nietigverklaring via de rechtbank is neergelegd, komt het de ABS toe om te beoordelen of een bestaande procedure tot nietigverklaring via de rechtbank wordt verder gezet dan wel – indien de wettelijke voorwaarden vervuld zijn – een ambtshalve nietigverklaring wordt opgemaakt. In dat laatste geval dient de familierechtbank op de hoogte te worden gebracht die de gerechtelijke procedure zonder voorwerp geworden kan afsluiten.”

3.9.2. Verbetering akte door de familierechtbank

Het opschrift van punt 3.9.2. wordt vervangen als volgt :

“3.9.2. Verbetering en nietigverklaring door de familierechtbank”.

Het Burgerlijk Wetboek bepaalt nu uitdrukkelijk dat de procedure tot nietigverklaring van een akte van de burgerlijke stand dezelfde is als de rechterlijke verbeteringsprocedure (art. 35 BW). Dit werd in de praktijk reeds lang zo toegepast, maar wordt nu dus ook duidelijk in de wet ingeschreven.

Daarnaast verduidelijkt de wet van 31 juli 2020 op welke wijze de ABS de verbetering (of nietigverklaring) kan vorderen. De ABS van de plaats van opmaak van de akte kan zelf, zonder advocaat, het verzoekschrift ondertekenen om een fout in de akte van de burgerlijke stand via de rechtbank te laten verbeteren. Dit was steeds de bedoeling van de wetgever, maar bleek onduidelijk in de praktijk.

Er wordt ook uitdrukkelijk toegevoegd dat de bevoegde ABS, in het geval van een verbetering, nietigverklaring of de opmaak van een vervangende akte niet alleen onmiddellijk de gewijzigde akte(n) van de burgerlijke stand ten gevolge hiervan opmaakt maar deze ook, indien nodig, verbindt met de akten van de burgerlijke stand waarop ze betrekking hebben.

Punt 3.9.2. wordt daarom als volgt aangepast wat die punten betreft:

- “Hoe? De procedure door de burger of de ABS gebeurt op verzoekschrift. De ABS of zijn gemachtigde (zie 3.2.2.) kan het verzoekschrift zelf ondertekenen en verschijnen in de rechtbank en moet hiervoor dus geen beroep doen op een advocaat.”

- Op basis van de beslissing maakt de ambtenaar van burgerlijke stand dan onmiddellijk de gewijzigde akte(n) van de burgerlijke stand of de vervangende akte op (in het geval van artikel 26 BW) op en verbindt deze, in voorkomend geval, met de akten van de burgerlijke stand waarop ze betrekking hebben. De rechterlijke beslissing wordt als bijlage bij de gewijzigde of vervangende akte opgenomen in de DABS.”

Comme pour la rectification d’une erreur matérielle, la BAEC envoie une notification automatique au procureur du Roi chaque fois que l’officier de l’état civil annule un acte.

Cela permet au parquet d’exercer un contrôle centralisé. Sur la base de ces notifications, le parquet peut vérifier s’il est recouru à cette possibilité de manière excessive ou abusive dans certaines communes. Si le parquet remarque des anomalies, il peut toujours exercer son droit de contrôle général de l’état civil et prendre des mesures à cet égard (art. 40 du Code civil).

La possibilité d’annulation d’office d’un acte ne peut être source de négligence dans l’établissement des actes. L’application de l’annulation d’office doit rester limitée à des cas exceptionnels. Les irrégularités en la matière peuvent ainsi être sanctionnées.

L’officier de l’état civil demeure responsable de l’établissement ou des modifications (corrects) des actes de l’état civil (voir art. 36 du Code civil).

Il est en outre prévu que le comité de gestion de la BAEC dresse annuellement une liste du nombre d’actes annulés d’office. Il transmet cette liste au ministre de la Justice, qui la dépose à la Chambre des représentants.

La Chambre des représentants peut ainsi participer au suivi des annulations d’office d’actes de l’état civil par les officiers de l’état civil et des éventuelles objections formulées par le Ministère public.

Conséquemment à la possibilité d’annulation d’office des actes de l’état civil, la responsabilité de l’officier de l’état civil est logiquement étendue aux actes de l’état civil annulés d’office (voir 3.10.1.).

L’article 33 de la loi du 31 juillet 2020 contient une disposition transitoire concernant l’annulation d’office. Cette disposition transitoire prévoit qu’un acte de l’état civil qui répond aux conditions énumérées dans l’article 34/1 du Code civil et qui a été établi entre le 31 mars 2019 et le 1er septembre 2020 peut être annulé d’office jusqu’au 30 septembre 2020.

Si une requête en annulation a déjà été déposée via le tribunal, il appartient à l’OEC d’estimer si une procédure d’annulation existante via le tribunal doit être poursuivie ou - si les conditions légales sont remplies – s’il y a lieu d’établir une annulation d’office. Dans ce dernier cas, le tribunal de la famille doit en être informé et peut clôturer la procédure judiciaire devenue sans objet. »

3.9.2. Rectification de l’acte par le tribunal de la famille

L’intitulé du point 3.9.2. est remplacé par ce qui suit :

« 3.9.2. De la rectification et de l’annulation par le tribunal de la famille”.

Le Code civil dispose à présent expressément que la procédure d’annulation d’un acte de l’état civil est identique à la procédure de rectification judiciaire (art. 35 du Code civil). Il en était déjà ainsi depuis longtemps dans la pratique, mais cela figure désormais clairement dans la loi également.

La loi du 31 juillet 2020 précise en outre la manière dont l’officier de l’état civil peut demander la rectification (ou l’annulation). L’officier de l’état civil du lieu d’établissement de l’acte peut également signer lui-même la requête, sans avocat, afin de faire rectifier via le tribunal une erreur dans l’acte de l’état civil. Cela a toujours été l’intention du législateur, mais manquant de clarté dans la pratique.

Il est également expressément ajouté qu’en cas de rectification, d’annulation ou d’établissement d’un acte supplétif, l’officier de l’état civil compétent établit non seulement immédiatement l’acte ou les actes de l’état civil modifiés qui en résultent, mais associe également ceux-ci, le cas échéant, aux actes de l’état civil auxquels ils se rapportent.

Le point 3.9.2. est dès lors adapté comme suit pour ce qui concerne ces points :

- « Comment ? Le citoyen ou l’officier de l’état civil intente la procédure par requête. L’officier de l’état civil ou son agent habilité (voir 3.2.2.) peut signer lui-même la requête et comparaître lui-même devant le tribunal, et ne doit donc pas s’adresser à un avocat pour ce faire.

- Sur la base de la décision, l’officier de l’état civil établit alors immédiatement l’acte ou les actes de l’état civil modifiés ou l’acte supplétif (dans le cas de l’article 26 du Code civil) et associe ceux-ci, le cas échéant, aux actes de l’état civil auxquels ils se rapportent. La décision judiciaire est annexée à l’acte modifié ou à l’acte supplétif dans la BAEC. »

- Het schema wordt vervangen als volgt :

“Schematisch

1. Verbetering:

Materiële vergissing : ABS (zonder advies parquet)

Eender welke fout : familierechtbank

2. Nietigverklaring:

Ambtshalve nietigverklaring: ABS

Rechterlijke nietigverklaring: familierechtbank

3. Vervanging van een ontbrekende akte: familierechtbank”

3.10.1. Aansprakelijkheid van de ABS (art. 36, 38 en 39 BW en art. 110 en 111 van de wet modernisering burgerlijke stand)

In punt 3.10.1. wordt een kleine wijziging aangebracht. Als gevolg van de invoering van de mogelijkheid voor de ambtenaar van de burgerlijke stand tot ambtshalve nietigverklaring van een akte wordt zijn verantwoordelijkheid voor de door hem zelf opgemaakte, verbeterde of gewijzigde akten van de burgerlijke stand uitgebreid met de door hem ambtshalve nietig verklaarde akten. (art. 36 BW).

Het tweede lid, eerste streepje, wordt daarom vervangen als volgt :

“- de door hem zelf opgemaakte, verbeterde, gewijzigde of ambtshalve nietig verklaarde akten van de burgerlijke stand (art. 36 BW);”

4.2. De verschillende soorten akten van de burgerlijke stand

Sinds de wet modernisering burgerlijke stand vermeldt het Burgerlijk Wetboek voor elke soort akte van de burgerlijke stand een afzonderlijke afdeling. Per afdeling staat er (indien mogelijk) eerst de wijze waarop die akte tot stand komt en nadien de gegevens die deze akte moet vermelden.

De aanpassingen of verduidelijkingen volgen hieronder per soort akte.

4.2.1. De akten van geboorte

4.2.1.1. Akte van geboorte

In punt 4.2.1.1. “Akte van geboorte” wordt er verduidelijkt dat bij de aangifte van het geslacht dat onduidelijk was bij de geboorte (art. 48 BW), een gewijzigde akte wordt opgemaakt op basis van deze aangifte (met medisch attest) volgens nieuw artikel 31, § 2 BW :

“Er wordt op basis van de aangifte van het geslacht (met medisch attest) een gewijzigde akte opgemaakt (art. 31, § 2 BW)”

4.2.5. Akte van huwelijk

De huwelijksplaats werd toegevoegd in artikel 54, 2° BW.

De plaats van het huwelijk moet immers ook in de akte worden vermeld, aangezien deze (in het buitenland) niet steeds overeenkomt met de plaats van de ondertekening van de huwelijksakte.

Punt 4.2.5. wordt op dit punt aangepast :

“Gegevens akte. De huwelijksakte vermeldt (artikel 54 BW):

- de gegevens van de echtgenoten: de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats;

- de huwelijksdatum en de huwelijksplaats;

- eventueel de door de echtgenoot gekozen naam na huwelijk (op basis van zijn nationale wet) ;

- voor zover van toepassing, de gegevens over de getuigen: de naam, voornamen, de geboortedatum en geboorteplaats.”

4.2.9. Akte van naamsverandering (art. 63 BW)

In principe moet de ABS een akte van naamsverandering slechts uitzonderlijk opmaken, nl. in geval van een buitenlandse naamsverandering of indien het niet mogelijk is om een geboorteakte te verkrijgen (bv. erkende vluchteling).

In het geval de akte van geboorte in de DABS was opgenomen of kon worden gemigreerd werd de naamsverandering via een automatische melding (zie 3.8.2. omzendbrief modernisering burgerlijke stand) van de DABS aangebracht op de geboorteakte.

In de praktijk werden er echter zeer veel akten van naamsverandering aangemaakt, omdat de akte van geboorte niet steeds (tijdig) in de DABS beschikbaar was. In bepaalde gevallen was er wel een andere akte van de burgerlijke stand van de betrokkene beschikbaar.

De oorspronkelijke bedoeling van de wetgever was echter om zoveel mogelijk naamsveranderingen via automatische meldingen op te nemen in de akten van de burgerlijke stand en om zo veel mogelijk naamsveranderingen, uitgesproken door de rechtbank, via een gewijzigde akte van de burgerlijke stand op te nemen in de DABS.

In feite volstaat het dat er een akte van de burgerlijke stand van de betrokkene in de DABS is opgenomen, en moet dit niet noodzakelijk een geboorteakte zijn. Om die reden werden de automatische meldingen uitgebreid tot al de gevallen waarin er eender welke akte van de burgerlijke stand van de betrokkene in de DABS is opgenomen. De artikelen 370/7 en 370/9 van het Burgerlijk Wetboek worden hieraan aangepast.

- Le schéma est remplacé par ce qui suit :

« Schématiquement

1. Rectification :

Erreur matérielle : OEC (sans avis du parquet)

N'importe quelle autre erreur : tribunal de la famille

2. Annulation :

Annulation d'office : OEC

Annulation judiciaire : tribunal de la famille

3. Remplacement d'un acte manquant : tribunal de la famille »

3.10.1. Responsabilité de l'officier de l'état civil (art. 36, 38 et 39 du Code civil et art. 110 et 111 de la Loi sur la modernisation de l'état civil)

Au point 3.10.1., une petite modification est apportée. En conséquence de l'introduction de la possibilité pour l'officier de l'état civil d'annuler d'office un acte, la responsabilité de celui-ci pour les actes de l'état civil établis, rectifiés ou modifiés par lui-même est étendue aux actes annulés d'office par lui-même (art. 36 du Code civil).

L'alinéa 2, premier tiret, est dès lors remplacé par ce qui suit :

« - des actes de l'état civil qu'il a établis, rectifiés, modifiés ou annulés d'office (art. 36 du Code civil) ; ».

4.2. Les différents types d'actes de l'état civil

Depuis la Loi sur la modernisation de l'état civil, le Code civil prévoit une section distincte pour chaque type d'acte de l'état civil. Chaque section mentionne d'abord (si possible) la façon dont l'acte est établi et ensuite les données que cet acte doit mentionner.

Les adaptations ou précisions sont exposées ci-dessous par type d'acte.

4.2.1. Actes de naissance

4.2.1.1. Acte de naissance

Au point 4.2.1.1. « Acte de naissance », il est précisé que pour la déclaration du sexe qui était ambigu à la naissance (art. 48 du Code civil), un acte modifié est établi sur la base de cette déclaration (avec attestation médicale) conformément au nouvel article 31, § 2, du Code civil :

« Un acte modifié est établi sur la base de la déclaration du sexe (avec attestation médicale) (art. 31, § 2, du Code civil). ».

4.2.5. Acte de mariage

Le lieu du mariage a été ajouté à l'article 54, 2°, du Code civil.

Le lieu du mariage doit en effet également être mentionné dans l'acte puisque (à l'étranger) celui-ci ne correspond pas toujours au lieu de signature de l'acte de mariage.

Le point 4.2.5. est adapté sur ce point :

“Données de l'acte. L'acte de mariage mentionne (article 54 Cc.) :

- les données des époux : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance ;

- la date et le lieu du mariage ;

- éventuellement le nom choisi par l'époux après le mariage (sur la base de son droit national) ;

- pour autant que d'application, les données des témoins : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance. »

4.2.9. Acte du changement de nom (art. 63 du Code civil)

L'OEC ne doit en principe établir un acte de changement de nom qu'à titre exceptionnel, à savoir en cas de changement de nom étranger ou lorsqu'il est impossible d'obtenir un acte de naissance (p. ex. réfugié reconnu).

Si l'acte de naissance était enregistré ou pouvait être migré dans la BAEC, le changement de nom était apporté sur l'acte de naissance par une mention automatique (voir point 3.8.2. de la circulaire relative à la modernisation de l'état civil) de la BAEC.

Dans la pratique, de très nombreux actes de changement de nom ont toutefois été établis, dès lors que l'acte de naissance n'était pas toujours disponible (en temps utile) dans la BAEC. Dans certains cas, un autre acte de l'état civil de l'intéressé était en revanche disponible.

L'objectif initial du législateur était toutefois d'enregistrer dans les actes de l'état civil autant de changements de nom que possible via une mention automatique et d'enregistrer dans la BAEC autant de changements de nom que possible, prononcés par le tribunal, via un acte de l'état civil modifié.

En fait, il suffit qu'un acte de l'état civil de l'intéressé soit enregistré dans la BAEC pour pouvoir établir un acte modifié, et il ne doit pas nécessairement s'agir d'un acte de naissance. C'est la raison pour laquelle les mentions automatiques ont été élargies à tous les cas où tout acte de l'état civil de l'intéressé a été enregistré dans la BAEC. Les articles 370/7 et 370/9 du Code civil sont adaptés en ce sens.

In punt 4.2.9. wordt dus verduidelijkt dat de ambtenaar van de burgerlijke stand enkel een akte van naamsverandering moet opmaken indien er geen enkele akte van de burgerlijke stand van de betrokkene in de DABS is opgenomen of waarvoor een migratie in de DABS mogelijk is. Er zullen dus meer e-meldingen gebeuren voor de naamsverandering.

Indien er nadien een andere akte van de betrokkene zou worden gemigreerd in de DABS, zal deze naam automatisch wijzigen.

In punt 4.2.9. wordt het derde lid daarom vervangen als volgt :

“De akte van naamsverandering zal in principe dus enkel nodig zijn voor:

- erkenningen van buitenlandse naamsveranderingen (Belgische akte van naamsverandering op basis van een buitenlandse akte/beslissing);
- de gevallen waar er geen akte van de burgerlijke stand van de betrokkene in de DABS is opgenomen of kan worden gemigreerd en er een naamsverandering werd vergund bij koninklijk besluit: het gaat in principe om het geval van een erkende vluchteling of apatride die over geen enkele akte van de burgerlijke stand beschikt in de DABS.”

De gegevens in de akte van naamsverandering worden licht gewijzigd.

In punt 4.2.9. wordt het vijfde lid daarom vervangen als volgt :

“Gegevens akte van naamsverandering

De akte van naamsverandering vermeldt:

- in geval van een Belgische beslissing tot naamsverandering: de datum van het verzoek;
- de naam en voornamen van de betrokkene;
- de geboortedatum en geboorteplaats van de betrokkene;
- de nieuwe naam van de betrokkene;
- de basis opmaak akte, zoals voorzien in artikel 41 BW :

- de gegevens van het Koninklijk besluit: de datum van het koninklijk besluit en, in voorkomend geval, de datum van publicatie in het *Belgisch Staatsblad* (art. 41, 5° c), BW);

- de gegevens van de buitenlandse akte of rechterlijke of administratieve beslissing (art. 41, 5°, d) en e) Akte).

De datum van het verzoek wordt enkel (verplicht) vermeld bij de opmaak van een akte van naamsverandering op basis van een Belgische beslissing tot naamsverandering, aangezien deze datum gevolgen met zich meebrengt. Bij de opmaak van een akte van naamsverandering o.b.v. een buitenlandse akte of beslissing wordt dit niet vermeld, aangezien dit geen enkel nut heeft.”

4.2.10. Akte van echtscheiding

De wet van 31 juli 2020 past ook de vermeldingen in de akte van echtscheiding licht aan.

De akte van echtscheiding vermeldde tot vandaag enkel de gegevens over de huwelijksakte, met name (1°) in voorkomend geval het aktenummer van de Belgische huwelijksakte (eventueel op basis van een buitenlandse akte) en (2°) de autoriteit die de huwelijksakte heeft opgemaakt en de datum en plaats van de opmaak van de akte.

De datum en de plaats van het huwelijk worden nu ook opgenomen in de akte van echtscheiding, zodat het duidelijk is op welk huwelijk de echtscheiding betrekking heeft.

In punt 4.2.10. worden het vierde tot het zevende lid daarom vervangen als volgt :

“Gegevens akte van echtscheiding (art. 64 BW)

De akte van echtscheiding vermeldt:

- het aktenummer van de Belgische akte van huwelijk of, in geval van een buitenlands huwelijk, de datum en plaats van huwelijk;
- de naam en de voornamen van de personen die uit de echt gescheiden zijn;
- de geboortedatum en geboorteplaats van de personen die uit de echt gescheiden zijn.
- basis opmaak akte: de gegevens van de buitenlandse beslissing (zoals voorzien in artikel 41, § 1, BW).

Indien er geen huwelijksakte in de DABS is opgenomen (en er dus geen DABS-aktenummer is), worden de datum en de plaats van het huwelijk in de akte van echtscheiding opgenomen, zodat het duidelijk is op welk huwelijk de echtscheiding betrekking heeft.

De datum en plaats van het huwelijk kunnen immers verschillen van de gegevens van de huwelijksakte (in het buitenland).

Verbinden? De akte van echtscheiding moet verbonden worden met de Belgische huwelijksakte (al dan niet op basis van een buitenlandse akte), indien deze zich in de DABS bevindt (of hierin gemigreerd kan worden).

Il est donc précisé au point 4.2.9. que l’officier de l’état civil ne doit établir un acte de changement de nom que si aucun acte de l’état civil de l’intéressé n’a été enregistré dans la BAEC ou ne peut y être migré. Il y aura donc davantage d’e-mentions pour le changement de nom.

Si un autre acte de l’intéressé vient à migrer par la suite dans la BAEC, ce nom sera modifié de manière automatique.

L’alinéa 3 du point 4.2.9. est dès lors remplacé par ce qui suit :

« L’acte de changement de nom sera donc en principe uniquement nécessaire pour :

- les reconnaissances de changements de nom étrangers (acte belge de changement de nom sur la base d’un acte/une décision étrangère) ;
- les cas où aucun acte de l’état civil de l’intéressé n’a été enregistré dans la BAEC ou ne peut y être migré, et où le changement de nom a été accordé par arrêté royal : il s’agit en principe du cas d’un réfugié ou d’un apatride reconnu qui ne dispose d’aucun acte de l’état civil dans la BAEC. »

Les données figurant dans l’acte de changement de nom sont légèrement modifiées.

L’alinéa 5 du point 4.2.9. est dès lors remplacé par ce qui suit :

« Données reprises sur l’acte de changement de nom

Cet acte de changement de nom mentionne :

- dans le cas d’une décision belge de changement de nom : la date de la demande ;
- le nom et prénoms de la personne concernée ;
- la date de naissance et le lieu de naissance de la personne concernée ;
- le nouveau nom de la personne concernée ;
- la base sur laquelle l’acte est établi, telle que prévue à l’article 41 du Code civil :

- les données de l’arrêté royal : la date de l’arrêté royal et le cas échéant, la date de la publication au *Moniteur belge* (art. 41, 5°, c), Code civil) ;

- les données de l’acte étranger ou de la décision judiciaire ou administrative (art. 41, 5°, d) et e) Code civil).

La date de la requête est uniquement mentionnée (obligatoirement) lors de l’établissement d’un acte de changement de nom sur la base d’une décision belge de changement de nom puisque cette date produit des effets. Lors de l’établissement d’un acte de changement de nom sur la base d’une décision ou d’un acte étranger, cette donnée n’est pas mentionnée dès lors que cela n’a aucune utilité. ».

4.2.10. Acte de divorce

La loi du 31 juillet 2020 modifie également légèrement les mentions dans l’acte de divorce.

L’acte de divorce mentionnait jusqu’à ce jour uniquement les données relatives à l’acte de mariage, notamment (1°), le cas échéant, le numéro d’acte de l’acte belge de mariage (éventuellement sur la base d’un acte étranger) et (2°) l’autorité qui a établi l’acte de mariage ainsi que la date et le lieu d’établissement de l’acte.

La date et le lieu du mariage sont dorénavant également mentionnés dans l’acte de divorce afin d’indiquer clairement le mariage auquel le divorce se rapporte.

Les alinéas 4 à 7 du point 4.2.10. sont dès lors remplacés par ce qui suit :

« Données reprises sur l’acte de divorce (art. 64 du Code civil)

L’acte de divorce mentionne :

- le numéro de l’acte belge de mariage ou, dans le cas d’un mariage étranger, la date et le lieu du mariage;
- le nom et les prénoms des personnes qui divorcent ;
- la date de naissance et le lieu de naissance des personnes qui divorcent ;
- la base sur laquelle l’acte est établi : les données de la décision étrangère (telles que prévues à l’article 41, § 1er, du Code civil).

S’il n’y a pas d’acte de mariage enregistré dans la BAEC (et s’il n’y a dès lors pas de numéro d’acte « BAEC »), la date et le lieu du mariage sont mentionnés dans l’acte de divorce afin d’indiquer clairement le mariage auquel le divorce se rapporte.

La date et le lieu du mariage peuvent en effet différer des données de l’acte de mariage (à l’étranger).

Associer ? L’acte de divorce doit être associé à un acte belge de mariage (sur la base ou non d’un acte étranger), si ce dernier se trouve dans la BAEC (ou peut y être migré).

Via het aktenummer van de Belgische huwelijksakte kunnen de echtscheidingsakte en de huwelijksakte met elkaar verbonden worden.

Wanneer de akte van echtscheiding werd opgemaakt op basis van een buitenlandse akte of buitenlandse beslissing, zonder dat er een akte van huwelijk in de DABS aanwezig is, is het van belang ook de gegevens van de buitenlandse huwelijksakte te hebben en de identificatiegegevens van de personen die uit de echt gescheiden zijn.

Het is niet noodzakelijk om de buitenlandse huwelijksakte op te vragen en op te nemen in de DABS. De akten van echtscheiding op basis van een buitenlandse akte of beslissing kan op zich staan in de DABS, zonder verbinding met de huwelijksakte."

4.2.11. Akte van adoptie

• Het Gerechtelijk Wetboek verduidelijkt nu in artikel 1231-23, tweede lid hoe een omzetting van een gewone adoptie in een volle adoptie in de DABS verwerkt moet worden.

In punt 4.2.11. wordt daarom een nieuw vijfde lid ingevoegd, luidende :

"Omzetting adoptie. In geval van een beslissing tot omzetting van een gewone adoptie in een volle adoptie maakt de ABS een nieuwe akte van adoptie op die verbonden wordt met de eerste akte van adoptie (gewone adoptie) en met de akten van de burgerlijke stand van de geadopteerde en van zijn afstammelingen."

• In punt 4.2.11. wordt daarnaast in de 'gegevens van akte van adoptie' de datum van het verzoekschrift toegevoegd, voor wat de in België uitgesproken adopties betreft (nl. deze bedoeld in Titel VIII, hoofdstuk 1, van het Burgerlijk Wetboek).

Hoewel artikel 41, § 1, tweede lid, Burgerlijk Wetboek al voorziet dat de akten, voor zover nodig, de datum moet vermelden waarop de akte op basis waarvan ze werden opgemaakt uitwerking heeft, wordt de datum van het verzoekschrift toch ter verduidelijking toegevoegd bij de vermeldingen van de akte van adoptie.

In punt 4.2.11. worden het vijfde lid daarom vervangen als volgt :

"Gegevens akte van adoptie (art. 65 BW)

De akte van adoptie vermeldt:

- de gegevens van de adoptanten: de naam, voornamen, geboorteplaats en -datum van de adoptanten;
- de gegevens van de geadopteerde: de nieuwe naam en, in voorkomend geval, de nieuwe voornaam van de geadopteerde na de adoptie;
- de vorm van adoptie: gewone of volle adoptie;
- indien van toepassing: de datum van de erkenning van de buitenlandse adoptie door de federale centrale autoriteit;
- in geval van een in België uitgesproken adoptie (zoals geregeld in Titel VIII, hoofdstuk 1, Boek I, van het Burgerlijk Wetboek), de datum van het verzoekschrift;
- de basis opmaak akte (zoals voorzien in artikel 41, § 1, 5°, BW), nl. de gegevens van de Belgische rechterlijke beslissing of van de buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing: de rechterlijke instantie of de buitenlandse autoriteit die de adoptie heeft uitgesproken, de datum van de uitspraak en de datum waarop de adoptie uitwerking heeft.

De akte van adoptie moet de datum van het verzoekschrift enkel vermelden wanneer het gaat om een in België uitgesproken adoptie, zoals geregeld in Titel VIII, hoofdstuk I, van Boek I van het Burgerlijk Wetboek ('interne adoptie'). Deze datum bepaalt immers het ogenblik waarop de interne adoptie uitwerking heeft.

Wanneer het gaat om een adoptie die werd erkend door de Federale centrale autoriteit, overeenkomstig Titel VIII, hoofdstuk II, van Boek I van hetzelfde Wetboek ('internationale adoptie'), is de datum van het verzoekschrift niet relevant. De datum van uitwerking van de adoptie is dan immers de datum toegekend door de Federale centrale autoriteit. De datum van het verzoekschrift moet dan niet vermeld worden in de akte van adoptie."

4.2.12. Akte van herroeping of herziening van adoptie, nieuwe aanpassing van de geslachtsregistratie of van nietigverklaring (art. 66 BW)

Als gevolg van de invoering van de ambtshalve nietigverklaring door de ambtenaar van de burgerlijke stand (voorzien in art. 34/1 BW, zie 3.9.1.2.), worden in punt 4.2.12. de laatste twee leden vervangen als volgt :

"Gegevens akte van nietigverklaring (art. 66 BW)

Deze akte vermeldt:

- het aktenummer van de akte waarop de herroeping, herziening, nieuwe aanpassing of nietigverklaring betrekking heeft;
- indien het een rechterlijke beslissing betreft: de aard van het beschikkend gedeelte van de rechterlijke beslissing;
- herroeping van een adoptie;

Par le biais du numéro de l'acte belge de mariage, l'acte de divorce et l'acte de mariage peuvent être associés l'un à l'autre.

Lorsque l'acte de divorce a été établi sur la base d'un acte étranger ou d'une décision étrangère, sans que l'acte de mariage ne soit disponible dans la BAEC, il importe d'avoir également les données de l'acte étranger de mariage et les données d'identification des personnes qui ont divorcé.

Il n'est pas nécessaire de demander et d'enregistrer l'acte étranger de mariage dans la BAEC. L'acte de divorce établi sur la base d'une décision ou d'un acte étranger peut être enregistré de manière isolée dans la BAEC, sans lien avec l'acte de mariage. »

4.2.11. Acte d'adoption

• Le Code judiciaire précise maintenant à l'article 1231-23, alinéa 2, comment une conversion d'une adoption simple en une adoption plénière doit être effectuée dans la BAEC.

Un nouvel alinéa 5 est donc inséré au point 4.2.11., rédigé comme suit :

« Conversion d'adoption. En cas de décision portant conversion d'une adoption simple en adoption plénière, l'OEC établit un nouvel acte d'adoption, qui est associé au premier acte d'adoption (adoption simple) ainsi qu'aux actes de l'état civil de l'adopté et de ses descendants. »

• En outre, au point 4.2.11., la date de la requête est ajoutée dans les « données de l'acte d'adoption », pour ce qui est des adoptions prononcées en Belgique (à savoir celles visées au Titre VIII, chapitre 1er, du Code civil).

Bien que l'article 41, § 1er, alinéa 2, du Code civil, prévoit déjà que les actes, pour autant que de besoin, doivent mentionner la date à laquelle l'acte sur la base duquel ils sont établis, produit ses effets, la date de la requête est quand même ajoutée dans les mentions de l'acte d'adoption à titre de précision.

Le cinquième alinéa du point 4.2.11. est donc remplacé par ce qui suit :

« Données reprises sur l'acte d'adoption (art. 65 du Code civil)

L'acte d'adoption mentionne :

- les données des adoptants : le nom, les prénoms, le lieu et la date de naissance des adoptants ;
- les données des personnes adoptées : le nouveau nom et le cas échéant, le nouveau prénom de la personne adoptée après l'adoption ;
- la forme d'adoption : adoption simple ou plénière ;
- pour autant que d'application : la date de reconnaissance de l'adoption étrangère par l'Autorité centrale fédérale ;
- dans le cas d'une adoption prononcée en Belgique (telle que réglée par le Titre VIII, chapitre 1er, Livre I, du Code civil), la date de la requête ;
- la base sur laquelle l'acte est établi (tel que prévu à l'article 41, § 1er, 5°, Code civil), à savoir les données de la décision judiciaire belge ou de la décision administrative ou judiciaire étrangère : l'instance judiciaire ou l'autorité étrangère qui a prononcé l'adoption, la date du jugement et la date d'exécution de l'adoption.

L'acte d'adoption ne doit mentionner la date de la requête que lorsqu'il s'agit d'une adoption prononcée en Belgique, telle que réglée par le Titre VIII, chapitre 1er, Livre Ier, du Code civil (« adoption interne »). En effet, cette date détermine le moment auquel l'adoption interne prend effet.

Lorsqu'il s'agit d'une adoption reconnue par l'Autorité Centrale fédérale, conformément au Titre VIII, chapitre II, du Livre Ier du même Code (« adoption internationale »), la date de la requête n'est pas pertinente. La date de prise d'effet de l'adoption est alors en effet la date attribuée par l'Autorité Centrale fédérale. La date de la requête ne doit alors pas être mentionnée dans l'acte d'adoption. »

4.2.12. Acte de révocation ou de révision d'adoption, nouvelle modification de l'enregistrement du sexe ou de l'annulation (art. 66 du Code civil)

En raison de l'introduction de l'annulation d'office par l'officier de l'état civil (prévue dans l'art. 34/1 du Code civil, voir 3.9.1.2.), les deux derniers alinéas du point 4.2.12. sont remplacés par ce qui suit :

« Données reprises sur l'acte d'annulation (art. 66 du Code civil)

Cet acte mentionne :

- le numéro de l'acte concerné par la révocation, la révision, la nouvelle modification ou l'annulation ;
- s'il s'agit une décision judiciaire : la nature du dispositif de la décision judiciaire ;
- la révocation d'une adoption ;

- de herziening van een adoptie;
 - een nieuwe aanpassing van de registratie van het geslacht;
 - de nietigverklaring van een aanpassing van de registratie van het geslacht;
 - de nietigverklaring van een volledige akte (al dan niet op basis van artikel 463 van het Wetboek van Strafvordering);
- de basis opmaak akte (artikel 41, § 1, 5°, BW): de gegevens van de rechterlijke beslissing, m.n. de rechterlijke instantie, datum uitspraak, datum in kracht van gewijsde treden, identificatienummer.

- in geval van een ambtshalve nietigverklaring door de ambtenaar van de burgerlijke stand (art. 34/1 BW, zie 3.9.1.2.): de reden van de nietigverklaring van de akte.

Verbinden? De akten bedoeld in dit artikel moeten steeds verbonden worden met de akte die ze ‘annuleren’.

De ABS moet verder zelf nagaan welke akten van de burgerlijke stand moeten gewijzigd worden ten gevolge van de nietigverklaring.”

4.2.14. Akte opgemaakt op basis van een buitenlandse akte (art. 68 en 69 BW)

In punt 4.2.14.3. “Gemeenschappelijke bepalingen” wordt het deel “Erkenning van de buitenlandse akte : controle door de ABS” vervangen als volgt :

“Erkenning van de buitenlandse akte : controle door de ABS

De ABS kan de akte niet opmaken op basis van een buitenlandse akte zonder de controles uit te voeren die hij vroeger deed voor de overschrijving van een buitenlandse akte van de burgerlijke stand.

De buitenlandse akte moet in de eerste plaats correct gelegaliseerd zijn.

De opmaak van de Belgische akte op basis van een buitenlandse akte kan enkel voor zover de buitenlandse akte voldoet aan de voorwaarden van artikel 31 van het Wetboek internationaal privaatrecht (WIPR), en dus na onderzoek van de naleving van de voorwaarden vermeld in artikel 27, § 1, WIPR.

De ABS controleert dus onder meer of:

- de akte werd opgemaakt door de bevoegde buitenlandse overheid;
- de grond- en vormvoorwaarden werden nageleefd;
- er geen sprake is van wetsontduiking of een schending van de openbare orde.

Sinds 31 maart 2019 kan de ABS of de houder van het bevolkings-, vreemdelingen-, of wachtregister, bij ernstige twijfel bij de beoordeling van de voorwaarden bedoeld in artikel 27, § 1, WIPR, de buitenlandse akte of buitenlandse beslissing voor advies overmaken aan de Centrale autoriteit burgerlijke stand (art. 31, § 3, WIPR).

De Centrale autoriteit verstrekt dus adviezen over de conformiteit van de buitenlandse gerechtelijke beslissingen en akten inzake de burgerlijke stand ten aanzien van de toepasselijke rechtsregels (Belgisch of buitenlands recht).

De Centrale autoriteit burgerlijke stand werd geleidelijk aan ingevoerd vanaf 31 maart 2019.

Aangezien het personeel van de dienst nog gering is in aantal kan de Centrale autoriteit nog niet alle adviesaanvragen betreffende de erkenning van een buitenlandse akte of rechterlijke beslissing behandelen. De prioriteit zal uitgaan naar de erkenning van de buitenlandse vonnissen en akten die nodig zijn voor de opmaak van akten in België waarvoor geen strikte termijn geldt (bijvoorbeeld niet voor een geboorteaangifte binnen de 15 dagen).

Het is niet nodig om voor elke buitenlandse akte advies te vragen aan de centrale autoriteit en deze is niet bevoegd om, in geval van twijfel over de intentie van de personen waarop de akte betrekking heeft, onderzoek uit te voeren. Het onderzoek naar de intentie van de partijen is altijd een zaak van openbare orde, die, zoals voorheen, wordt uitgeoefend door het parket. In dezelfde zin valt het onderzoek naar de echtheid van het document onder de bevoegdheid van de politiediensten.

- la révision d’une adoption ;
- une nouvelle modification d’enregistrement du sexe ;
- l’annulation d’une modification de l’enregistrement du sexe ;
- l’annulation d’un acte complet (sur la base ou non de l’article 463 du Code d’instruction criminelle) ;

- la base sur laquelle l’acte est établi (article 41, § 1er, 5°, Code civil) : les données de la décision judiciaire, à savoir l’instance judiciaire, la date du prononcé, la date à laquelle le jugement a force de la chose jugée, le numéro d’identification.

- dans le cas d’une annulation d’office par l’officier de l’état civil (article 34/1 du Code civil, voir 3.9.1.2.) : le motif de l’annulation de l’acte.

Associer ? Les actes visés dans cet article doivent toujours être associés à l’acte qu’ils « annulent ».

En outre, l’OEC doit également vérifier lui-même quels actes de l’état civil doivent être modifiés à la suite de l’annulation. »

4.2.14. Acte établi sur la base d’un acte étranger (art. 68 et 69 du Code civil)

Au point 4.2.14.3. « Dispositions communes », la partie « Reconnaissance de l’acte étranger : contrôle par l’OEC » est remplacée par ce qui suit :

« Reconnaissance de l’acte étranger : contrôle par l’OEC

L’officier de l’état civil ne peut pas établir l’acte sur la base d’un acte étranger sans effectuer les contrôles qu’il a précédemment menés pour la transcription d’un acte étranger de l’état civil.

L’acte étranger doit d’abord être dûment légalisé.

L’établissement de l’acte belge sur la base d’un acte étranger est uniquement possible pour autant que l’acte étranger réponde aux conditions de l’article 31 du Code de droit international privé (CDIP) et donc après enquête du respect des conditions reprises à l’article 27, § 1er, du CDIP.

Dès lors, l’officier de l’état civil contrôle notamment si :

- l’acte a été établi par les autorités étrangères compétentes;
- les conditions de fond et de forme ont été respectées;
- il n’est pas question de fraude à la loi ou d’une violation de l’ordre public.

Depuis le 31 mars 2019, l’officier de l’état civil ou le détenteur du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d’attente peut, en cas de doute sérieux lors de l’appréciation des conditions reprises à l’article 27, § 1er, du CDIP, transmettre l’acte étranger ou la décision étrangère pour avis à l’Autorité Centrale de l’état civil (art. 31, § 3, CDIP).

L’autorité centrale fournit des avis à propos de la conformité des décisions judiciaires et des actes étrangers qui concernent l’état civil en ce qui concerne les règles de droit applicable (droit belge ou étranger).

L’Autorité Centrale de l’état civil s’est progressivement mise en place à partir du 31 mars 2019.

Étant donné que le personnel du service est encore limité en nombre, l’Autorité Centrale ne peut pas encore traiter toutes les demandes d’avis relatives à la reconnaissance d’un acte ou d’une décision judiciaire étrangers. La priorité sera mise sur la reconnaissance des actes et jugements étrangers nécessaires à l’établissement d’actes en Belgique qui ne sont pas soumis à un délai strict (pas pour une déclaration de naissance dans les 15 jours par exemple).

Il n’est pas nécessaire de demander un avis à l’Autorité Centrale pour chaque acte étranger et cette dernière n’est pas compétente pour mener une enquête en cas de doute sur l’intention des personnes concernées par l’acte. L’enquête sur l’intention des parties est toujours une affaire d’ordre public qui, comme auparavant, est effectuée par le parquet. En ce même sens, l’enquête sur l’authenticité du document relève donc de la compétence des services de police.

De ambtenaren van de burgerlijke stand moeten dus, in het kader van een huwelijk, erkenning of wettelijke samenwoning, een beroep doen op de bestaande procedures bedoeld in de artikelen 167, 330/2 en 1476^{quater} van het Burgerlijk Wetboek, wanneer er een ernstig vermoeden bestaat dat dergelijke situaties strijdig zijn met de openbare orde (veinzing of fraude). In die gevallen is het ook mogelijk het advies van de procureur des Konings te verkrijgen (Zie in dat verband de omzendingen van het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep COL 10/2009 betreffende schijnhuwelijken en COL 13/2015 houdende richtlijnen met betrekking tot het advies van het openbaar ministerie in burgerrechtelijke materies krachtens de wet van 19 oktober 2015 tot wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen van Justitie.)

Het Openbaar Ministerie behoudt immers de algemene bevoegdheid om de registers van de burgerlijke stand te controleren (art. 37 en 40 BW, art. 138bis van het Gerechtelijk Wetboek).

Om zo snel mogelijk antwoord te krijgen, moeten de verzoeken om advies uitgaande van de gemeenten per brief worden verzonden naar de FOD Justitie, Centrale autoriteit burgerlijke stand, Waterloolaan 115, 1000 Brussel, of per e-mail naar volgend adres: etatcivil.burgstand@just.fgov.be.

De dossiers moeten zo volledig mogelijk zijn (kopieën van de akte, documenten in recto-verso, legalisaties en vertalingen). Indien het document moeilijk leesbaar is of indien er twijfel bestaat rond de aard ervan, kan de Centrale autoriteit burgerlijke stand verzoeken om de originele stukken over te zenden.

Indien bekend, zal de gemeente ook het Rijksregisternummer van de betrokken personen doorgeven.

De context waarin het verzoek om advies wordt gevraagd, moet worden toegelicht. Bijvoorbeeld: gezinshereniging, erkenning van kinderen, huwelijksproject in België, aanvraag van de nationaliteit, ...

De Centrale autoriteit burgerlijke stand kan, voor zover nodig, het origineel van de buitenlandse akte of de buitenlandse beslissing opvragen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand of de houder van het bevolkings-, vreemdelingen-, of wachtregister die om het advies verzocht. Deze laatste maakt dit onmiddellijk over aan de Centrale autoriteit burgerlijke stand.

De Centrale autoriteit brengt een advies uit, binnen een termijn van drie maanden vanaf de ontvangst van de adviesaanvraag, die verlengd kan worden met drie maanden door de Centrale autoriteit."

In hetzelfde punt 4.2.14.3. "Gemeenschappelijke bepalingen" wordt het deel "Gedeeltelijke erkenning buitenlandse akte" aangevuld als volgt :

"Tegen een gedeeltelijke erkenning (en dus tegen de gedeeltelijke weigering tot erkenning) kan beroep worden ingesteld (art. 31, § 4, 2e lid WIPR)."

De Minister van Justitie,
K. GEENS

Les officiers de l'état civil doivent donc recourir aux procédures existantes prévues aux articles 167, 330/2 et 1476^{quater} du Code civil en matière de mariage, de reconnaissance ou de cohabitation légale lorsqu'il existe une présomption sérieuse que de telles situations sont contraires à l'ordre public (simulation ou fraude). Dans ces cas-ci, il est aussi possible de recueillir l'avis du procureur du Roi (À ce sujet, voir les circulaires du Collège des Procureurs généraux près les Cours d'appel COL 10/2009 sur les mariages simulés et COL 13/2015 fixant des directives relatives à l'avis du Ministère public en matière civile en application de la loi du 19 octobre 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions diverses en matière de justice).

En effet, le Ministère Public garde la compétence de contrôler la tenue des registres de l'état civil (articles 37 et 40 du Code civil, art. 138bis du Code judiciaire).

Afin d'obtenir une réponse dans les meilleurs délais, les demandes d'avis émanant des communes doivent impérativement être transmises par courrier postal au SPF Justice, Autorité Centrale de l'état civil, Boulevard de Waterloo 115, 1000 Bruxelles ou par e-mail à l'adresse suivante etatcivil.burgstand@just.fgov.be

Les dossiers doivent être les plus complets possibles (copies de l'acte, des recto-versos de documents, des légalisations et des traductions). En cas de mauvaise lisibilité ou de doute sur la nature du document, l'Autorité Centrale de l'état civil peut demander qu'on lui transmette les pièces originales.

Si le numéro de Registre national des personnes concernées est connu, la commune le communiquera également.

Le contexte dans lequel la demande d'avis est faite doit être expliqué. A titre d'exemple : regroupement familial, reconnaissance d'enfants, projet de mariage en Belgique, demande de nationalité, ...

L'Autorité Centrale de l'état civil peut, si nécessaire, demander l'original de l'acte étranger ou de la décision judiciaire à l'officier de l'état civil ou au détenteur du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente qui a demandé l'avis. Celui-ci le transmet sur-le-champ à l'Autorité Centrale de l'état civil.

L'Autorité Centrale rend un avis dans un délai de trois mois à partir de la réception de la demande d'avis, prolongeable de trois mois par l'Autorité Centrale. »

Au même point 4.2.14.3. « Dispositions communes », la partie « Reconnaissance partielle d'un acte étranger » est complétée comme suit :

« Un recours peut être introduit contre une reconnaissance partielle (et donc contre le refus partiel de reconnaissance) (art.31, § 4, alinéa 2 CDIP). »

Le Ministre de la Justice,
K. GEENS

GEGEVENSBESCHERMINGS-AUTORITEIT

[C – 2020/31250]

Vacante Nederlandstalige betrekking directie-assistent juridische zaken in het kader van een vervangingscontract van lange duur

In de loop van de maand oktober 2020 zal de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de GBA) overgaan tot de aanwerving van 1 **Nederlandstalige directie-assistent juridische zaken** – graad directie-assistent (code 2020 B8/4/N) in het kader van een vervangingscontract van lange duur.

De GBA is een onafhankelijk orgaan dat erop toeziet dat de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens correct worden nageleefd.

Voor meer informatie, zie : <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/burger/de-autoriteit>.

De GBA beschikt over een personeelskader van 63 medewerkers.

Aan de aanwervingsvoorwaarden moet uiterlijk op **25 september 2020** zijn voldaan.

I. ALGEMENE VEREISTEN

Iedere kandidaat moet aan de volgende algemene vereisten voldoen om aangeworven te worden:

- onderdaan zijn van een land van de Europese Unie;
- van onberispelijk gedrag zijn;
- zijn burgerlijke en politieke rechten genieten;
- aan het competentieprofiel voldoen.

AUTORITE DE PROTECTION DES DONNEES

[C – 2020/31250]

Emploi vacant néerlandophone d'assistant de direction affaires juridiques dans le cadre d'un contrat de remplacement de longue durée

L'Autorité de protection des données (ci-après APD) procédera dans le courant du mois d'octobre 2020 au recrutement d'1 **assistant de direction affaires juridiques néerlandophone** - grade d'assistant de direction (code 2020 B8/4/N) dans le cadre d'un contrat de remplacement de longue durée.

L'APD est un organe indépendant chargé de veiller au respect des principes fondamentaux de la protection des données à caractère personnel.

Pour de plus amples informations, voir : <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/citoyen/l-autorite>.

L'APD dispose d'un cadre organique de 63 collaborateurs.

Les conditions d'engagement doivent être remplies au plus tard le **25 septembre 2020**.

I. CONDITIONS GENERALES

Tout candidat doit remplir les conditions générales suivantes pour être engagé :

- être ressortissant d'un pays de l'Union européenne ;
- être de conduite irréprochable ;
- jouir de ses droits civils et politiques ;
- répondre au profil de compétences.